

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

OKTOBER 2017

letnik 66, številka 10

4

POGOVOR Z MAG. IGORJEM OMERZO
Udbovci so naravnost okuženi
z virusom dezinformiranja

6

RAFAELOVA DRUŽBA
Napoveduje se bogata jesen

9

NOVICE
Spomin na Slavka Uršiča v Kobaridu

Marijino vnebovzetje 2017 v mlinu Thicourt

Prostrani pašnik pred mlinom je na veliki šmaren postal parkirišče za jeklene konjičke.

Ptičja perspektiva na dvorišče starega mlina, kjer so se stoletja zvrščale vreče žita in moke.

Skrbno pripravljenu liturgičnemu petju je sledila molitev, ki je odmevala v francoskem in slovenskem jeziku.

Naš duh se je radoval v Bogu, ko smo si izmenjali Marijin in Elizabetin pozdrav.

Globok in spoštljiv poklon Najsvetejšemu v podobi kruha življenja

128 slovenskih krožnikov predjedji že čaka samo še na toplo prekajeno klobaso.

Tudi pod velikima šotoroma, kjer smo delili romarsko kosilo, je bilo tesno s prostorom.

Orkester Jadran je popestril prijateljsko mizo z mednarodnimi melodijami.

Po siru se je nasmehnila kraljica vseh sadežev Lorene, rdečelična slastna mirabela.

Z Njo se je pričelo srečanje in se zaključilo ob Njej v objemu večerne molitve.

NAŠA LUČ

Glasilozveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je vstet 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBASI2X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Tatjana Splichal, V šolo • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

PPOGOVOR Z MAG. IGORJEM OMERZO 4
**Udbovci so naravnost okuženi
 z virusom dezinformiranja**

RAFAELOVA DRUŽBA 6
Napoveduje se bogata jesen

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI 7
Kiparsko delo Lojzeta Dolinarja (2. del)

JEZIKOVNI KOTIČEK 8
Delo krepí človeka

SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM
Premisleki 9
Novice 9
Živčna Slovenija 10

ROMANJE TREH SLOVENIJ 22
**Upanje v večno Slovenijo
 (Predavanje – 2. del)**

KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO 24

Strah pred kakovostjo

Sredi septembra je bil v Gallusovi dvorani ljubljanskega Cankarjevega doma koncert, na katerem so izvajali Mozartov rekvijem. Čeprav gre za eno najbolj poznanih in najbolj veličastnih glasbenih stvaritev, njeno izvajanje samo po sebi ni nič izrednega, saj spada v železni repertoar vseh velikih odrov, zborov, orkestrrov in solopevcev. Nekaj posebnega so bili tokrat prav solisti. Kdor jih ni poznal, je lahko v koncertnih listih pri njihovi predstavitvi zasledil zanimivost, da so vsi štirje – dva še posebej – vrhunski pevci, da so vsi štirje Slovenci in da so se vsi štirje rodili pa tudi živeli v tujini. Sopranistka prihaja iz Kanade, mezzosopranistka iz Argentine, tenor iz Avstralije in basbariton iz Argentine. Četudi naj veselija Slovenija seže po svojih najboljših pevcih, kaj izrazito kakovostnejšega nima pokazati.

Podobno je pri mnogih poklicih, kjer Slovenci v tujini dosegajo odlične rezultate. Večkrat se primeri, da bi se kdo od njih rad vrnil v domovino še v času najboljših ustvarjalnih moči. In zanimivo je, da praviloma trči na težave, zlasti če gre za visokošolsko sfero. Ljubljanska univerza si drzne hvalisati, da spada med 500 najboljših univerz na svetu, kar hkrati pomeni, da je daleč daleč od zares dobrih. Podobno kot pravosodje je tudi visoko šolstvo zaprt sistem, ki zavreči svoj refren o avtonomnosti vsakokrat, ko kdo opozori na napake, če želi kdo kaj izboljšati ali poskrbeti za racionalnejšo porabo davkoplačevalskega denarja. Tudi na univerzi so bile po vojni strašne čistke. Ostali so »preverjeni kadri«, kakovost, pedagoška usposobljenost in vrhunsko poznavanje stroke so se umikali ideološkim kriterijem. Takega in tako nastavljenega profesorja bo skrbelo predvsem to, da pripleza do čim višjega zasluga in da za naslednika ne izbere koga, ki bi bil močnejši v stroki in s tem sčasoma pokazal na njegovo revščino.

Opisana situacija nam pojasni, zakaj se tako zelo otepajo strokovnjakov, ki so nekaj dosegli v svetovnem vrhu. Seveda so izjeme, a čim bolj se od naravoslovja pomikamo proti družboslovju, večja je skrb, da sistem ohranjajo neprodušen, ljudi pa znotraj ideoloških plotov. Najbolj znan primer je velika želja zdajšnjega ustavnega sodnika ddr. Klemena Jakliča, ki je doktoriral na Oxfordu in na Harvardu ter bil tam tudi uspešen predavatelj, pa si je brez uspeha prizadeval, da bi dobil službo na ljubljanski pravni fakulteti.

Zato smo bili po eni strani veseli vrhunskega nastopa omenjenih pevcev, po drugi strani pa je spoznanje, kaj vse zamujamo zaradi zatohlega tranzicijskega vzdušja, trpko. Iz države odhaja na deset-tisoče perspektivnih mladih Slovencev, namesto da bi sami postajali domovina ter dežela možnosti za dobre in najboljše.

Lenart Rihar

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
 62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
 T/F (*44) 020. 7735 6655
<http://www.skm-london.org.uk>
 župnik: Stanislav Cikanek
 e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRILIJA
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
 Einsiedelergasse 9-11, 1050 WIEN
 M (*43) (0)660-657-94-33
 duhovnik: Matija Tratnjek
 e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
 Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
 T (*43) 0316. 7131 6924
 župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
 oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
 Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
 župnik: mag. Jože Andolšek
 Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
 T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
 Av. de la Couronne 206
 1050 Bruxelles / Ixelles
 T (+32) 02. 64 77 106
 M (*32) 0489. 783 532
 župnik: dr. Zvone Štrubelj
 e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN
 Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
 T/F (*32) 089. 7622 01
 kontaktna oseba: Nežka Zalar,
 M (*32) 472. 2682 00
 e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA
**DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES
 SLOVÈNES DE FRANCE**
 Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
 Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
 e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
 3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
 T (*33) 1 42 53 64 43,
 župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
 diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
 78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
 e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
 14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
 T (*33) 03. 8781 4782,
 T mlin (*33) 03. 8701 0701
 župnik in delegat: Jože Kamin,
 e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
 6, rue Vernier, 06000 NICE
 T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
 župnik: Štefan Čukman
 e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
 oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
 dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
 Trubarjeva 1, 8310 Sentjernej
 e-naslov: zupnija.sentjernej@rc.ki

ITALIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
 Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
 T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
 cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
 informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
 e-naslov: donkare@tiscali.it

NEMČIJA
**KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA
 SLOVENCEV PO SVETU**
 govorec: msgr. Janez Pucelj
 Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
 T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
 F (*49) 089. 2193 79016
 e-naslov: jpucej@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
 Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
 M (*49) 175.2462 425
 župnik: Izidor Pečovnik
 e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
 Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
 T (*49) 0201. 3641 513
 T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slomisija-essen.de
 župnik: Alojzij Rajk
 M (*49) 0173 340 82 95
 e-naslov: alojzij@gmail.com, alojzij.rajk@rc.ki

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT
 Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
 T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
 župnik: Martin Retelj
 e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
 Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
 T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
 župnik: Janez Modic
 e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTART
 Staffenbergstr. 64, 70184 STUTTART
 T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
 F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
 župnik: Aleš Kalamar
 T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
 e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
 Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
 T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
 župnik: Roman Kutin
 e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
 Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
 župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
 Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
 T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
 e-naslov: slovenischsprachige-
 mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de
www.skm-muenchen.de
 župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
 e-naslov: jpucej@msn.com
 župnik v pokojju: Marjan Bečan
 e-naslov: mbeacan@erzbistum-muenchen.de
 pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
 e-naslov: skessler@ebmuc.de
 diakon Ralph Prausmüller
 e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
 Župa sv. Cirila i Metoda
 Požeška 35, 11030 BEOGRAD
 T (+381) 11 30 56 120
 MT (*381) 665 105 509
 župnik: Lojze Letonja CM
 e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA
SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
 Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
 T/F (*46) 70 827 8757
 T (+381) 0031 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
 župnik: Zvone Podvinski
 e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
 zvone.podvinski@rc.ki

ŠVICA-LICHTENSTEIN
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
 Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
 T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
 spletna stran: www.slomisija.ch
 župnik: mag. David Taljat
 e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Udbovci so naravnost okuženi z virusom dezinformiranja

Pogovor z mag. Igorjem Omerzo

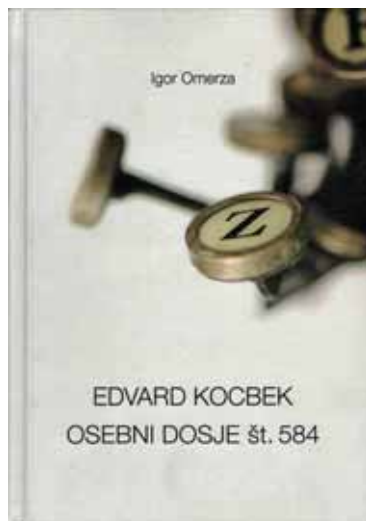
Igor Omerza je po izobrazbi magister ekonomije, spada med graditelje slovenske demokratične in samostojne države, saj je bil v ožjem odboru tistih, ki so sprožili slovensko pomlad in omogočili uresničitev sanj generacij Slovencev. V zadnjih letih s svojimi zajetnimi monografijami, ki slonijo na arhivskih dokumentih jugoslovanske tajne policije (Službe državne varnosti – ponarodelo Udbe), razburja tisti del javnosti, ki si prizadeva, da bi slovenski narod čim prej pozabil, da je v Jugoslaviji vladal režim, ki je odgovarjal vsem parametrom sestrskih sistemov vzhodne Evrope in da je bilo življenje Slovencev v matici podrejeno vrednotam, ki ne spadajo v zahodno demokracijo, saj ni poznalo večstranskega sistema, svobode govora, tržnega gospodarstva. Vsiljeval pa ga je tudi zamejstvu. Pogovor nam je v objavo prijazno odstopila tržaška Mladika.

> Igor Omerza, s kom se pravzaprav pogovarjam: z ljubiteljskim zgodovinarjem, amaterskim raziskovalcem, pripovednikom, hudobnim Ljubljančanom, ki sesuva mite?

No, rekel bi, da sem pisec zgodb. Pišem zgodbe na osnovi dokumentov, v arhivu pravzaprav iščem predvsem zgodbe. Nisem klasičen pisatelj, ne pišem na podlagi domišljije, ne pišem zgodovinskih knjig, nimam teh ambicij, pač pa, če najdem dovolj gradiva bivšega, propadlega režima za zanimivo zgodbo – žal je to večinoma uničeno –, ga potem obdelam. Moja zadnja knjiga je v bistvu "udbovska" biografija pisatelja Borisa Pahorja od leta 1952 do leta 1989. Napisal sem tudi "režimsko" biografijo Edvarda Kocbeka, ta pa je "režimska" zato, ker je v primeru Edvarda Kocbeka uporabljenega tudi veliko partijskega, medijskega gradiva. Napisal sem tudi razne, po žanru, politične trilerje o umorih, ugrabitvah in bombnih atentatih, montiranih procesih, ki pa jih ne črпам iz fantazije, temveč iz realnega dogajanja.

> Ali so to zgodbe, ki nam pomagajo razumeti polpretekli čas?

Prav gotovo, kolateralna škoda ali korist – odvisno pač od zornega kota – je namreč ta, da moje knjige skušajo opozoriti bralce in javnost na to, kaj sta bila tajna politična policija in propadli režim nasploh. V percepciji ljudi je prisotna zavest, da je bila Udba na splošno nekaj negativnega, jaz pa ponujam njeno anatomijo, da bi, če se le da, pomagal preprečiti, da bi se taka policija pri nas ponovila.

> Zakaj je bilo treba počakati na magistra ekonomije in na njegovo "brskanje" po arhivih?

Popravil vas bom. Jaz ne "brskam". Za knjigo o Borisu Pahorju sem porabil deset let, saj sem sistematično pregledal vse, kar je o njem ohranjenega, sistematično sem obdelal vse tiste arhivske škatle, za katere sem si predstavljal oz. bi bilo logično, da hranijo dokumente, ki bi se lahko nanašali na delovanje Borisa Pahorja. Knjiga tako opisuje 40 let zasledovanja Borisa Pahorja. Zbiral sem torej vso "pahorjansko" udbovsko dokumentacijo, da sem lahko sestavil zajetno dokumentirano monografijo, bolje rečeno triler, pa čeprav je glavčina gradiva uničenega.

Gre torej za sistematično raziskovanje z namenom, da se zgradi zgodba, ki bi čim nazorneje pokazala, kaj se je resnično dogajalo z zasledovanjem tržaškega oponenta matičnemu režimu, tako v Trstu kot v drugih krajih in kontekstih.

> Koliko gradiva Udbe je bilo uničenega?

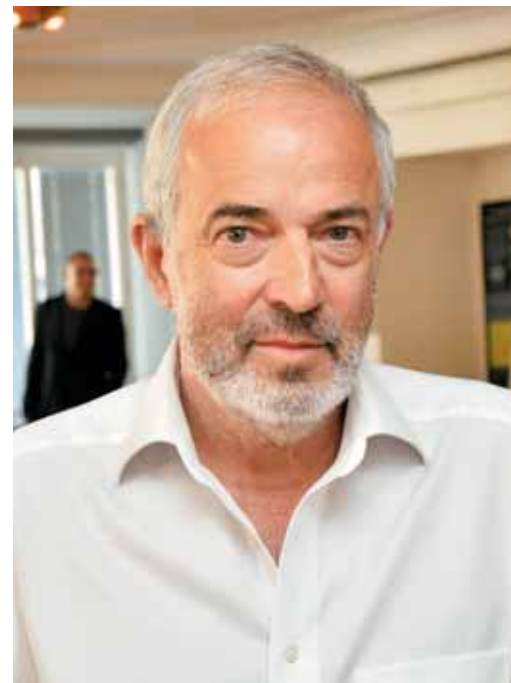
Natančno ne vemo, kako obsežen je bil njen arhiv, zato ne moremo trditi, koliko tega ni več. Imamo več ocen. Iz svoje izkušnje bi rekel, da se v odstotkih številka nagiba bolj k 90 kot 80 odstotkom uničenega. Vem, da je imel Kocbekov uničeni dosje približno 20 tisoč strani in tudi za knjigo o Edvardu Kocbeku sem sistematično pregledal vse možne fonde, našel pa sem približno 2 tisoč strani. Se pravi, da je po grobi oceni ohranjenih okoli 10 odstotkov. Vendar govorimo v povprečju. Nekatere zadeve so stoprocentno ohranjene – teh je zelo malo –, nekatere pa so stoprocentno uničene. Zato je moja ocena le neko ponderirano statistično povprečje.

Raziskovalec primera ugrabitve Bate Todoroviča ima na razpolago 6 tisoč strani, so pa druge zgodbe, za katere ne najdeš niti ene strani. Dosjeji vseh protagonistov osamosvojitve Slovenije so na primer izginili, v arhivu ne boste našli dosjejev o zakoncih Hribar ali o Dimitriju Ruplu, Francetu Bučarju ali Janezu Janši. Teh dosjejev enostavno ni.

Tudi nimate dosjeja akcije Lipa, ki je bilo kodno ime za spremljanje Društva slovenskih izobražencev v Trstu. Tudi Mladika se je natančno spremljala. Ker pa je tajna policija o določenih zadevah pisala v več kopijah in te kopije pošiljala na več naslovov znotraj Udbe, se je kakšna zadeva okoli Lipe lahko našla v kakem drugem fondu, ki ni bil uničen, na primer o tujih novinarjih.

Tako poteka to moje delo.

Ker je bilo ogromno gradiva uničenega, je veliko zgodb, o katerih sploh ne moremo pisati, ker tako arheološko raziskovanje, ker dejansko o tem govorim, potrebuje vsaj nekaj opornih točk, ki ti pomagajo sklepati in najti pot do drugih opornih točk, ki te peljejo do tretjih, in tako dalje, dokler ne sestaviš zgodbo. Če je preveč praznin, se zgodba ne da napisati. Da bi to praznino zapolnil s kakšno literaturo,

Igor Omerza

s fikcijo, tega pa ne delam. Hočem imeti dokumentacijo, in če te dokumentacije ni, se zgodbe ne lotim.

> Koliko so verodostojni dokumenti Udbe, koliko je nakladanja, pretiravanja, realnih informacij, kakšen je vaš pristop do tega gradiva?

Ko pregledaš na tisoče dokumentov, bi si upal reči, da veš, kaj je utemeljeno in kaj morda ni. V teh arhivih ni nobenega falsifikata, kar je seveda logično, saj je bilo to gradivo za interno rabo in če bi Udba falsificirala sama sebi, bi med oddelki prišlo do popolnega kaosa. Ko gre za načrtni falsifikat, to napišejo, na primer: "dezinformacija za italijansko službo". Več je bilo takih akcij za dezinformiranje: "sedaj bomo emigraciji poslali neko pismo, bomo naredili zlagani časopis ipd."

Podatki, ki krožijo znotraj Udbe, pa so verodostojni, podatki, ki jih potem posredujejo zunanjim dejavnikom (politiki), so povzetki ali dobesedni prepisi operativnih dokumentov. Ne bom trdil, da se Udba nikoli ne moti, seveda je to možno, da sodelavec slabo razume ali zgrešeno napiše. Obstajajo tudi primeri sodelavcev, ki lažejo, vendar je to Udba hitro ugotovila, ker je imela navzkrižne informacije, kar pomeni več sodelavcev okoli iste zadeve, imeli so tudi izpise prisluhov. Pri Edvardu Kocbeku je na primer Udba ugotovila, da je bilo Javorškovo pisanje lažno. Javoršek pa se je lagal, ker je hotel čim več zaslužiti in se je zato razpisal, saj je bil očitno plačan na dolžino strani. Udba pa ga je iz drugih poročil, prisluhov v steni in telefonskih posnetkov razkrila. Tudi Bata Todorović je srbski Udbi poročal lažno o Aleksandru Rankoviću in je zato iz ovaduha prešel v nadzorovanca.

> Kaj nam vaše raziskovanje pove o sistemu, v katerem ste "matični" Slovenci živeli skoraj pet desetletij?

V mladih letih sem bil apolitičen, politika me ni zanimala, jezik politike se mi je zdel sholastičen, samoupravni jezik je bil nekaj nemogočega, nemogoče je bilo prebirati objavljene politične plakte po časopisih, nemogoče poslušati govo-

rance po radiu in televiziji. Naše študentske zadeve niso bile politične, vsaj v mojem krogu ne, nismo bili oporečniki ali med tistimi, ki so hoteli izboljšati socializem. Vedeli smo za Edvarda Kocbeka, ki pa nam je bil zoprn, ker je stalno nekaj nergal, vsaj tako smo si to predstavljali, v glavnem pa se v te zadeve nismo poglabljali.

Proti koncu 80. let sem začel pisati za tednik Mladina, vključil sem se v dogajanje, se družil z Janezom Janšo, Igorjem Bavčarjem in krogom, iz katerega je nastal Odbor za varstvo človekovih pravic, postal sem oporečnik.

Slovenski socializem je bil v gospodarskem smislu najbolj razviti socializem celotnega socialističnega sveta. To ni bil vzhodni ali sovjetski socializem, je pa bil na neki način bolj prefinjen, bolj je prepričal ljudi, jim dajal neko lažno perspektivo, priznaval sicer, da so v sistemu napake in da jih je treba izboljšati, govorilo se je o socializmu s človeškim obrazom, pred razpadom se je pisalo tudi o demokratičnem socializmu. Slovenski socializem pa je propadel na enak način kot ostale inačice tega režima. Prehod je bil sicer mehkejši, žlahtnejši.

Slovenski socializem je vodila manjša skupina ljudi, ki je izšla iz vojne in je imela krvno povezavo; cement, ki jih je držal skupaj, je bil povojni množični umor. Če pomislimo na Edvarda Kardelja, ki je bil gospodar Slovenije, jo je on do smrti obvladoval s pomočjo vseh mogočih lovčev: od medijev do gospodarstva, kulture in predvsem s tajno politično policijo.

Sistem se je začel rušiti ne le zaradi Titove smrti, temveč je začel pokati tudi zaradi zunanjih dejavnikov, začelo se je s Solidarnostjo na Poljskem leta 1980 in je nato trajalo kar deset let, da se je vse skupaj zrušilo.

> Kaj je ta režim pustil današnji slovenski družbi?

Nekateri so še danes prestrašeni in si ne upajo z besedo na dan, ne upajo si jasno povedati, kako je deloval prejšnji režim. V zadnjih letih so mene, pa tudi druge, ki se lotevajo teh tematik, prijatelji večkrat opozarjali, da bi se mi lahko kaj hudega zgodilo. Moram pa povedati, da doslej še nisem prejel nobene grožnje.

Problem današnje slovenske družbe je, da se je velik del prejšnjega režima ohranil. Njegovi dediči so pristali na demokratična pravila igre in nemočno nadaljevali, neradi pa vidijo, da se "brska" po preteklosti, ker prihajajo na dan tudi kakšna imena, kar je najhujše. Zato pride do tožb, zmerjanja po medijih in drugih oblik gonje.

Ko je režim propadal, je bilo 3.500 sodelavcev, virov in konfidentov Udbe. Med njimi niso bili samo šoferji, natakarice, taksisti ali receptorji, bili so tudi zdravniki, inženirji, novinarji, profesorji, direktorji inštitutov, zgodovinarji. Družba je bila torej prestreljena s konfidenti Udbe in številni izmed teh so še živi, večinoma niso več na odgovornih funkcijah, vendar so vplivni v družbi. Pri tem je največji odpor, ti

vplivneži – večinoma jih ne poznamo – izvajajo ta odpor, verjetno so tu tudi neka omrežja, ki jih sicer ne raziskujem – saj nimam svoje zasebne Udbe in je tudi ne bi hotel imeti – so proti raziskovanju naše polpreteklosti. Tako da se ti zgodi, da prebereš članek novinarko, ki je uperjena proti tebi in tvojemu delu, poiščeš povezavo in najdeš, da je novinarka, ki piše proti tebi, žena nekdanjega sodelavca Udbe.

Je pa še neka druga plat zgodbe.

> Katera?

Režim je poleg omenjenih 3.500 kompromitiral celo vrsto drugih ljudi. Poročevalci niso bili le tisti, ki so bili registrirani, bili so tudi ljudje, ki so jih ad hoc uporabljali za pridobitev informacij. Zanimivo, ko se je pojavil kakšen sovražni letak, takrat so iskali tudi po hišah, imeli so zaupne ljudi, ki so jih informirali in so bili kontaktirani le v primeru, če se je na tistem koncu kaj zgodilo ali morda zgodilo. V taki "prijateljski zvezi ali občanski zvezi" so bili tisti mnogi, ki so jim po potrebi pomagali, bili so neke vrste občasni referenti.

Iz povedanega se zato izriše slika zelo široko zastavljenega ovajanja. Veliko ljudi je sicer to delalo brez zavestnega vzgiba, misleč, da če to počenja, ne delajo nič slabega, ker pomagajo državi. Ko pa prestopiš mejo in ovajaš prijatelje, sodelavce, sorodnike, znanke, gre tu za čisto ovaduštvo.

> Vsak dokument Udbe prinaša več imen odgovornih: od samega sestavjalca do virov in do nadrejenih. Ste kdaj šli do koga izmed omenjenih "avtorjev"?

Zgodilo se je, ko sem pisal knjigo o aferi JBTZ, torej o procesu proti "četverici". Srečal sem se z znancom, ki sem ga poznal iz mladinske organizacije in sem bil v času afere zelo presenečen, ko sem videl, da dela za Udbo. No, ko sem zbiral gradivo za knjigo, sva šla na pijačo, spraševal sem ga o ozadjih, on pa mi je začel ponujati neresnične zgodbe. Pogovor sem kmalu zaključil, ker je bil brezploden, saj mi je dajal dezinformacije. Ker sem imel predhodno znanje iz arhivov, sem takoj razumel, da laže. Včasih pa je težko izluščiti laž, če nimaš na razpolago informacij oz. dokumentacije. Udbovci pa so naravnost okuženi z virusom dezinformiranja.

Ko sem napisal knjigo o ugrabitvi in umoru hrvaškega študenta in emigranta Stjepana Crnogorca – o likvidaciji sicer nimam dokončnih dokazov, v Ljubljani pa se je za njim julija 1972 izgubila vsaka sled –, so nekateri začeli pisati, da je v resnici

šel v Afriko, drugi so pisali, da je v Bosni, tretji da je še kje drugje, znani akter prejšnjega režima Janez Zemljarič pa je trdil, da je Stjepan nameraval zastrepiti vodovod v Ljubljani.

Po vseh teh letih se še danes širijo dezinformacije. Pri Crnogorcu pa je prednost v tem, da je dokumentacije čisto dovolj, da razumeš, kaj je dezinformacija in kaj je resnica. Če pa nimaš dokumentacije ali znanj in poslušáš te sirene, te znajo prepričati in zavesti.

> Kaj pa pričevanja?

Jaz sem pristaš dokumentov. Tudi ko imaš dobronamerno pričo, se pogosto zgodi, da govori drugače kot dokumenti. Človeški spomin zreducira in oblikuje po svoje dogodke, dokument, ko je napisan, pa ostane in je veliko bolj zanesljiv. In to velja že za dobronamerne priče, kaj šele, če imamo pričo, ki te hoče zavajati.

Boris Pahor mi je dejal, ko sem pisal o Kocbeku, da vem jaz več o njem, ker sem gledal po dokumentih, kot on sam o sebi. A to velja tudi zame, večkrat sem o tem razmišljal. Ko gledam dokumentacijo o Odboru za varstvo človekovih pravic, pišejo v njej stvari, ki se jih drugače spominjam, pa čeprav sem bil v samem jedru, v najožji ekipi in dogajanje ni tako daleč nazaj.

Spomin je zelo varljiva zadeva, sled minljiva kot pravi Dante, lepše je, če imaš dokumente.

> Če ostanemo pri Borisu Pahorju: koliko je tega sistema informatorjev bilo pravzaprav v Trstu? Udba tu ni imela svoje postojanke, agenti so prihajali iz Kopra, Ljubljane, Postojne.

Martin Breclj je v knjigi, ki preučuje umor zakoncev Vuk in Draga Zajca v ulici Rossetti, odlično dokumentiral, kako je med vojno VOS (predhodnik Udbe) konkretno deloval po Trstu. Koliko agentov Udbe je bilo v Trstu v povojnih desetletjih do leta 1990, ne vemo. Vemo, da jih je bilo v nekem letu 60, če to raztegnemo na daljše obdobje, bomo rekli, da jih je bilo na stotine.

V dokumentih, ki pišejo o Borisu Pahorju, a ne samo o njem, sem v zamejstvu našel 90 sodelavcev in virov Udbe. Govorimo o obdobju od leta 1952 do leta 1989. Seveda moramo število pomnožiti, ker je večina dokumentov uničenih.

Trst je bil strašno zanimiv, saj se je tu dogajalo ogromno ključnih zadev. Na primer "inforburojevska" dogajanje v sami levici, razkol v komunistični partiji, Sovjetska zveza, Vidali. Tu je šlo za spopad med NKVD in Udbo. Udba je uspešno prodrla v sam

Boris Pahor, Igor Omerza in Rado Pezdri

Igor Omerza, kardinal Rode in prof. Tomaž Simčič na predstavitvi Karle na Svetovnem kongresu v Ljubljani

vrh italijanske komunistične partije. Vsaj tako pravi nekdanji oznovec, ki je danes star 90 let. Na televiziji je izjavil, da so imeli svojega človeka v samem vrhu KPI, ki jim je poročal o sestankih najvišjega vodstva italijanske partije. Imena ne bo razkril, je dejal, temveč bo šel z menoj v grob.

Sam sumim, da bi to lahko bil Karel Šiškovič, ki je bil sodelavec Udbe s kodnim imenom Gino.

> Kako je bilo mogoče, da v vseh teh desetletjih ni prišlo do incidentov z italijanskimi agenti?

Ja, to je zanimivo, saj so se udbovci sprehajali po Trstu skoraj kot po Ljubljani. Če vzamemo primer Borisa Pahorja, so mu mikrofone nastavili na domu, ki se je takrat nahajal na sredi Kontovelske rebri, v hišo, ki je stisnjena na hribu. Za sprejemanje pa so se morali z avtomobili voziti po tisti uličici in krožiti po tistih strminah. Da ne bi bili sumljivi, so sicer imeli italijansko registrsko tablico, a ne moreš verjeti, kako so to lahko neopaženo počenjali. O tem priloškovanju sicer nisem našel nobenega prepisa, jasno pa udbovci pišejo, da so mu aparaturu nastavili in da so jo "eksploitalirali" s pomočjo avtomobilov!

> Koliko pa se je Boris Pahor pravzaprav zavedal, da mu sledijo?

Da so ga spremljali, je seveda vedel, ko sem mu pa pokazal določeno gradivo, ko sem pisal o Koc-

beku, je rekel, da je neverjetno, da so mu vdiral v Trstu.

Največ gradiva, 200 strani obsega to obdobje v moji knjigi o Pahorju, kar pomeni največ kontrole, je seveda imel leta 1975, ko je prišlo do objave slovitnega Kocbekovega intervjuja. Takrat je režim podivjal, Edvarda Kocbeka so hoteli aretirati, ko bi mogli, bi tudi Borisa Pahorja in Alojza Rebulu. Javni tožilec je napisal komunističnemu vodstvu, po katerih vsebinah bi jih lahko zaprli. A si niso upali, saj bi prišlo do prevelikega mednarodnega škandala.

Sicer pa je Edvarda Kardelja leta 1969 že zelo razkačila knjiga Odisej ob jamboru. Še prej, leta 1966, je začela izhajati revija Zaliv, ki jih je spravljal ob živce, nakar sta tu bili aretaciji sodelavcev Zaliva Viktorja Blažiča in Franca Miklavčiča, Pahorjevi nastopi na raznih tribunah. Leta 1966 v Ljubljani nihče ne bi mogel objaviti člankov, ki so izšli v Zalivu, tudi Kocbekov intervju seveda ne bi mogel najprej iziti v Ljubljani.

Pride pa obdobje, ko se tudi v Sloveniji začnajo pojavljati teksti in vsebine, ki so dotlej lahko izhajali le v zamejstvu. Omenjene vsebine najdemo v Novi reviji, ki si obesi na jadro Pahorju dragi temi Kocbeka in nacionalno vprašanje. Takrat se pomen ali nevarnost Borisa Pahorja in drugih disidentov ter samega zamejstva kot tri-

bune svobodnega govora tudi za matico začne zmanjševati, ker se baza oporečnosti zelo razširi tudi v Sloveniji in se teža bolj razporedi med številne protagoniste.

Če je bil Boris Pahor v 70. letih strašno opazovan, je bilo tega v 80. letih verjetno bistveno manj. Uporabil sem "verjetno", ker je dokumentacija iz tega obdobja veliko bolj uničena, kot za prejšnje desetletje, tako da o tem lahko le ugibam.

> Ali je motil tudi nastanek politične stranke Slovenska levica?

Seveda jih je motil, ker je v programu bilo napisano, da je Slovenska levica proti ekskluzivizmu slovenske partije, proti njeni izključnosti. Boris Pahor je gradil na tradiciji OF, ki je hotela biti koalicijska, a jo je partija že v začetku vojne zlorabila in z Dolomitsko izjavo tudi formalno izničila. Udoba piše, da je Boris Pahor v Slovenski levici zbral razočarane "oefarje".

Stranka jih je torej motila, čeprav njena zgodba s političnega vidika oz. njene politične teže ni bila posebno pomembna.

Znotraj komunistične partije so seveda tudi bile frakcije, a jih je Tito sproti uničeval, vrh partije je skušal ohranjati homogenost in monopolni položaj, ki ga je Pahor s to stranko ogrožal ali bolje rečeno problematiziral.

> Ko ste pregledali toliko udbovskega gradiva o Borisu Pahorju, kako ocenjujete našega rojaka?

Ta knjiga med drugim pokaže oz. potrjuje, da je Boris Pahor izjemen človek. V mislih nimam njegovega literarnega ustvarjanja, ki ga ne morem in ne znam soditi, govorim o javnem in družbeno-političnem delovanju. Nisem našel ene same zadeve, ki bi nanj metala senco. Objavil sem čisto vse, kar sem našel. Če bi našel kaj neprijetnega, bi tudi objavil, a tega ni bilo.

Moram reči, da ostajata njegov lik in njegova vloga, tako kot izhajata tudi iz teh dokumentov, eksceletna.

RAFAELOVA DRUŽBA

Napoveduje se bogata jesen

Jesen nas vsako leto razveseli s sadovi, z obilnim pridelkom in novostmi, ki jih prinaša, letošnja pa bo za Rafaelovo družbo še prav posebno razgibana in zanimiva. Vabimo vas, da se udeležite tega bogatega dogajanja.

Dogodki v Narodni in univerzitetni knjižnici

Poleti je z združenimi močmi iz obsežnega fotografskega gradiva Rafaelove družbe in bogatega tiskovnega gradiva iz arhiva NUK v sodelovanju z dr. Heleno Jaklitsch ter Heleno Janežič (NUK) nastajala nova knjiga ter istoimenska razstava z naslovom Rojstvo novih domovin, ki si jo bo mogoče ogledati v Plečnikovem hodniku od 2. oktobra do 26. novembra 2017.

V sredo, 4. oktobra, bo potekala *predstavitve knjige* Rojstvo novih domovin, ki med drugim vsebuje osebne zgodbe slovenskih beguncev po letu 1945 iz avstrijskih in italijanskih taborišč.

V četrtek, 5. oktobra, bo *odprtje razstave* Rojstvo novih domovin, kjer bo sodeloval tudi akademik prof. dr. Kajetan Gantar, s petjem pa dogodek olepšal basbaritonist Marko Fink.

V četrtek, 12. oktobra, bomo prisluhnili *večeru slovenskih ljudskih pesmi* v izvedbi skupine Volk Folk ter *branju izseljenke poezije*.

V četrtek, 9. novembra, bo o življenju in delu slovenskih beguncev po letu 1945 *predavala* dr.

Družinski trio Volk folk

Helena Jaklitsch, ki je raziskovala in spremljala tudi njihovo nadaljnje življenje, gojenje in ljubezen do slovenstva.

Na zadnjem dogodku, v četrtek, 23. novembra, pa se nam bosta pridružila zakonca Majda in Alojz Starman, nekdanja taboriščnika, ki bosta *pričala o lastni begunski izkušnji*, ki ju je življenjsko po-

vezala, saj sta si nato v Špitalu ustvarila skupno pot. Pred kratkim sta o spominih in izkušnjah izdala knjigo *Zwei Herzen schlagen in meiner Brust* (v prevodu *V mojih prsih bije dvoje src*).

Odprtje filatelistične razstave Mihaela Focka
V ponedeljek, 2. oktobra, vas ob 18h vabimo v galerijo Družina na odprtje razstave *Razvoj pošte v Jeruzalemu od 1655 do 1948*, ki je delo slovenskega filatelista, poznavalca, člana eminentnih filatelističnih združenj, akreditiranega sodnika za tradicionalno filatelijo, avtorja več filatelističnih knjig ter raziskovalca in ljubitelja Jeruzalema Mihaela Focka.

Razstava bo gostovala v galeriji Družina do 7. oktobra.

Ekскурzija Po nekdanjih kočevskih poteh

V soboto, 7. oktobra, bomo z Rafaelovo družbo odšli na ekscurzijo *Po nekdanjih kočevskih*

poteh, kjer si bomo med drugim ogledali kočevski muzej, obiskali zaprto območje Kočevske Reke ter se srečali s predstavniki redkih še živčih Kočevarjev. Za vodenje, avtobusni prevoz ter ogled bo poskrbljeno. Pridružite se nam v iskanju kočevskih poti!

Za točnejše informacije in prijave smo vam na voljo v pisarni, na telefonski številki: 01 438 30 50 oz. po e-pošti: rafaelova.druzba@siol.net.

Napovedujemo v začetku novembra:

Vabljeni na *Koroški večer*, ki ga bomo priredili v Polhograjski graščini in bo vseboval petje koroških pesmi, recitacije poezije Pepce Druml iz Bistrice ob Zilji ter pogovor z gostjama.

Spremljajte pa nas tudi na naši spletni strani (<http://www.rafaelova-druzba.si>) ter FB profilu, kjer bo mogoče izvedeti več informacij, pa tudi tem, že napovedanim, se bodo zagotovo pridružili še novi dogodki.

Kiparsko delo Lojzeta Dolinarja (2. del)

Zaradi pomanjkanja kiparskih naročil je Dolinar leta 1920 odpotoval v ZDA. Pomagal je v ateljeju znane kiparke Malvine Hoffman, a se je zaradi bolezni kmalu vrnil v domovino. Od leta 1921 dalje je imel svoj atelje v Ljubljani in bil prav tako tesen sodelavec arhitekta Jožeta Plečnika. V obdobju med obema vojnama se je kipar začel posvečati predvsem arhitekturni plastiki, pri kateri je posegel po antičnih in hkrati sodobnih zgledih. Naročila za ta način kiparskega dela so botrovala njegovi selitvi v Beograd leta 1931. V tem času je bil celo eden izmed najbolj zaposlenih spomeniških kiparjev. Ustvaril je znan nagrobni spomenik dr. Janezu Evangelistu Kreku, dva konjeniška spomenika v Ljubljani ter spomenik padlim dijakom-vojakom v Skopju.

Na slovensko kiparstvo med obema vojnama pa je močno vplivalo tudi delo slavnega hrvaškega kiparja Ivana Meštrovića. Njegov patos odmeva predvsem v kipu *Mojzesa*, ki ga je Dolinar ustvaril leta 1927 in ga je arhitekt Plečnik postavil nad stranski portal Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Dinamično razčlenjen kip preroka izraža notranjo moč z ekstatičnimi plesnimi kretnjami. V njegovem obličju pa živi podoba očaka Jakopiča, ki je s svojo biblijsko pojavnostjo in modrostjo povzdigoval slovensko umetnost. Jože Plečnik in Lojze Dolinar sta sicer svoje prvo uspešno sodelovanje izpeljala z delom Ilirski steber, leta 1929. Dolinar je na stebru oziroma spomeniku ustvaril glavni maski Napoleona in Ilirije. Plečnikovo oblikovanje Vegove ulice in poslopja Glasbene matice je nato prineslo Dolinarju še nova naročila.

Dolinar je gotovo najplodnejši slovenski kipar svojega časa, ki se je uveljavil tudi zunaj meja

Slovenije, kar zaradi močnejše tradicije, ki jo ima kiparstvo pri naših sosednjih deželah, gotovo ni bilo lahko. Pri tej veliki delavnosti in velikih naročilih, ki niso vedno stimulans najvišje kakovosti, pa moramo poudariti tudi obsežnost Dolinarjevega kiparskega programa. Od spomenikov velikega formata do nagrobnikov, od male plastike v žgani glini do skulptur v marmorju in kamnu, od reprezentančnega konjeniškega kipa do intimnega portreta, od zgodovinskih, literarnih, religioznih do žanrskih tem – malo je za to dobo

Portret Ilirije

značilnih kiparskih nalog, ki bi se jih Dolinar ne lotil. Leta 1969 je za svoje ustvarjanje prejel Prešernovo nagrado.

Lojze Dolinar se je s tega sveta poslovil leta 1970 v lčičih pri Opatiji, kamor je zaradi svoje bolezni večkrat odhajal. V Kranju je leta 1966 s pomočjo občine v mestni hiši odprl Galerijo Dolinar. V njej je zbirka več kot 60 njegovih del iz kamna, bronu, glin in mavca, katero je poklonil mestu. Skrb za njegovo galerijo ter umetniško zapuščino pa je prevzel Gorenjski muzej.

Preplah

Delo krepí človeka

1. Kje delajo osebe na fotografiji?

A P T O Š

S E A R V T R A J I C A

O Š L A

O N B L Š I I N A C

E A P R A K N

M K T E I A J

K A E L A R N

E R C K V E

2. Dopolni z ustreznimi besedami.

zidar	zobozdravnik	medicinska sestra	vzgojiteljica	pilot
gasilec	avtomehanik	kuharica	arhitekt	prodajalka

_____ popravlja in servisira vozila.
 _____ zida zgradbe, mostove, ceste ...
 _____ kuha in pripravlja jedi.
 _____ neguje bolnike in invalidne osebe.
 _____ skrbi za otroke v vrtcu.

_____ je zdravnik, ki skrbi za zobe.
 _____ prodaja blago oziroma izdelke.
 _____ upravlja letalo in skrbi za varen let.
 _____ gasi požare in pomaga pri nesrečah.
 _____ dela načrte za gradnjo naselij, hiš ...

3. Napiši žensko oziroma moško obliko.

natakar	
	kuharica
učitelj	
profesor	arhitektka
	pevka
policist	
farmacevt	
pravnik	frizerka
igralec	
katehet	veterinarka

4. Vstavi predlog v ali na.

Ana je po poklicu ekonomistka. Dela ____ banki. Njen mož je zdravnik. Dela ____ bolnišnici. Imata 3 otroke. Najmlajši hodi ____ vrtec, starejša dva pa ____ šolo. Vsi hodijo ____ glasbeno šolo. Kadar imajo čas, grejo skupaj ____ izlet ali ____ obisk k stari mami. Tudi ____ kakšen koncert ali ____ gledališče grejo radi.

5. Kaj je po poklicu oseba na sliki?

1		R) zdravnik
Z) učitelj
L) frizer
2		B) vojak
A) gasilec
I) kmet
3		R) prodajalka
N) medicinska sestra
A) farmacevtka
4		T) frizerka
S) natakarica
A) tajnica
5		O) učiteljica
J) veterinarica
B) zobozdravnik

Prepiši črke pravih odgovorov. Kako se imenuje direktor šole?

1	2	3	2	4	E	L	5
---	---	---	---	---	---	---	---

Igra za učenje jezika: SKOZI OČI DRUGEGA

Skupina se razdeli v pare. Naloga vsakega je, da se svojemu partnerju predstavi tako, kakor bi o njem povedale druge osebe. Na primer: učiteljica v prvem razredu, mama na kavi, oče v službi, sestra prijateljici, radovedna soseda ...

6. Ali poznate besede?

Kako se imenuje strokovnjak za zdravljenje živali?

- a) živinorejec
- b) živinozdravnik
- c) živilski tehnik

Kako se imenuje oseba, ki skrbi za otroke, bolnike na domu?

- a) potujoča sestra
- b) glavna sestra
- c) patronažna sestra

Katera beseda NI izraz za osebo, ki dela v zdravstvu?

- a) kirurg
- b) medicinski brat
- c) zdravilec
- d) zdravnik

Kako se imenuje tisti, ki se poklicno ukvarja z izdelovanjem in popravilanjem manjših kovinskih predmetov?

- a) ključavničar
- b) kovinar
- c) varilec

Katera je slovenska sopomenka za besedo **advokat**?

- a) notar
- b) doktor
- c) odvetnik

Katera je slovenska sopomenka za besedo **kolodvor**?

- a) avtobusna postaja
- b) železniška postaja
- c) tramvajaska postaja

Rešitve:

1. Pošta, restavracija, šola, bolnišnica, pekarna, kmetija, lekarna, cerkev
2. Avtomehanik, zidar, kuharica, medicinska sestra, vzgojiteljica, zobozdravnik, prodajalka, pilot, gasilec, arhitekt
3. natakarica, kuhar, učiteljica, profesorica, arhitekt, pevec, policistka, farmacevtka, pravica, frizer, igralca, katehistinja, veterinar
4. Ana je po poklicu ekonomistka. Dela na banki. Njen mož je zdravnik. Dela v bolnišnici. Imata 3 otroke. Najmlajši hodi v vrtec, starejša dva pa v šolo. Vsi hodijo v glasbeno šolo. Kadar imajo čas, grejo skupaj na izlet ali na obisk k stari mami. Tudi na kakšen koncert ali v gledališče grejo radi.
5. RAVNATELJ
6. b, c, c, a, c, b

Ravnateljica dr. Leonida Zalokar v Večeru o permisivni vzgoji

Zdaj eni pravijo, da je permisivna vzgoja v osnovi sicer dobra, ampak ... Ne, niti v osnovi prav nikoli ni bila dobra, ker so zaradi nje zafurane cele generacije! Nemški strokovnjaki pišejo: 'Nehajmo vzgajati tirane', Američani so že pred leti začeli prisegati na knjigo Dajte nam že postaviti hudičeve meje! Otroci in mladostniki pogrešajo odgovorne odrasle, ki bi jim postavili meje, ki bi znali usekati po mizi in zmogli reči: Dovolj! Potrebujemo odgovornega odraslega, ki odloča, pravilno odloča v otrokovo korist. Otroci potrebujejo odlog zadovoljstva in s tem povezane frustracije, da zrastejo v odrasle, ki znajo sprejemati odgovornost za svoja dejanja.

Urednik Miro Petek na Nova24TV o pranju denarja NLB

20, 30, 40 ali 50 odstotkov visoke provizije od tega kriminalnega posla se je znašlo na zasebnih računih tranzicijske elite v davčnih oazah. Mörderdorferjeva preiskovalna komisija, ki zdaj hoče zapleniti vso originalno dokumentacijo Logarjevi komisiji, je seveda bila ustanovljena zgolj zato, da bi ta kriminal prikrila. Njihovi ljudje bodo začeli preiskovati njihove ljudi. /.../

Slovenska kriminalistična policija in SOVA sta impotentni, ker ju je takšni naredil politični vrh. Nekaterih primerov pač ne smejo preiskovati. Dogajanja v aferi #IranNLBgate kažejo, da so se morali prav potruditi, da ob informacijah o pranju denarja, ki so jih dobivali od žvižgača, tujih obveščevalnih služb, pa pozneje od KPK in Banke Slovenije, niso naredili prav nič. In tudi zdaj bančna buržoazija v NLB uživa v tapciranih naslanja-

čih, za elito prirejajo drage zabave in druženja ob golf igrišču in vožnji s helikopterji nad glavnim mestom; vrh NLB si je julija razdelil velikanske dodatke za uspešnost (uspešnost, ki je posledica celjenja bančne luknje z našim denarjem!); odpuščajo drugorazredne po bančnih enotah širom Slovenije, zaposlujejo prvorazredne iz vladajočih struktur; NLB v svojih podružnicah po Balkanu za direktorje, ki so se očitno spečali z mafijo, plačuje draga varovanja. Policija pa v teh tednih in mesecih od razkritja afere ni opravila niti ene hišne preiskave, pripora kakšnega bančnika ali politika, ki je v času pranja denarja vedel za ta kriminal in ga je dopuščal ali si je debelil svoj bančni račun v kateri od davčnih oaz.

Ekonomist Egon Zakrajšek v Svetu kapitala o neresovanju gospodarske krize v Sloveniji

Najprej se vprašajmo, kolikšni so stroški te krize. Grobo ocenimo se da dobiti: predpostavljamo, da globalne finančne krize ni bilo in da bi realni BDP na prebivalca rasel s povprečno rastjo, kot je v Sloveniji rasel med letoma 1995 in 2008. V tem primeru je vsak slovenski državljan od leta 2009 do danes izgubil 43.000 evrov prihodka! Te stroške krize nosimo vsi, nekateri bolj, drugi manj, je pa komaj verjetno, da se bodo ti prihodki v prihodnosti povrnili.

Podatki za zadnjih 70 let kažejo, da je nepogojna verjetnost, da bodo ZDA v prihodnjih 12 mesecih padle v recesijo, približno 30 odstotkov. ZDA so že osem let iz krize. To pomeni, da se bližamo koncu ekonomskega cikla. Zaposlenost je polna in Fed že vodi bolj restriktivno monetarno politiko. Globalni poslovni cikel je precej sinhroniziran: ko ZDA kihnejo, svet dobi gripo. Jasno je, da se bližamo koncu takšnega razcveta.

V Sloveniji se je rast resda šele začela, ampak, ali smo jo izkoristili, da smo naredili ekonomski

sistem fleksibilnejši, da lahko bolj absorbira šoke, smo izpeljali kakšno reformo trga dela, se je država umaknila iz bank, sta pokojninska in zdravstvena reforma že izvedeni? Je slovensko ekonomsko okolje bolj privlačno za investicije? Ocenjujem, da ne.

Absolutno je potrebna privatizacija. Kot najpomembnejše zagovarjam privatizacijo bančnega sistema, transparentno in čim hitrejšo.

Predsednik ZZR France Cukjati v Demokraciji o apatiji

Bojim se, da se domovinska apatija širi in poglablja. To se vidi na vse večji volilni abstinenca, vse večjem begu mladih v tujino in v tem, da se na neumne politične odločitve in krivične sodne procese javnost vse manj odziva. Tudi v osrednjih javnih medijih je zaznati vse večjo korajžo za širjenje laži in dezinformacij. Ob vsem tem pa lahko tudi opazimo, da manjši, a kritični del prebivalstva postaja vse aktivnejši. Del prebivalstva se torej vse bolj vdaja v usodo nadaljnega izčrpanja NLB in snovanja novih precenjenih investicijskih projektov, kot je drugi tir, v smislu novega korita za napajanje tranzicijskega omrežja itd. Vse bolj popušča tudi izključevalni vladni kadrovske politiki, ki surovo zavrača »nenaše«, zlorabi državnih mastodontov, kot je UKC, v smislu kadrovskega in korupcijskega vrtička ... A hkrati je v drugem delu prebivalstva opaziti vse večji nemir in protest. Nekateri celo menijo, da smo na pragu nove državljanske vojne. Edino zdravilo je dvigniti volilno udeležbo in zaupanje v demokratične procese. A preprečitve sedanje oblasti, da bi bil referendum o drugem tiru in volitve za predsednika na isti dan, ne moremo razumeti kot prispevek k večjemu zaupanju v demokracijo in večji udeležbi demokratičnega odločanja.

Novice

SPOMIN NA SLAVKA URŠIČA V KOBARIDU. 27. avgusta je v Kobaridu potekalo spominsko srečanje za Andreja Slavka Uršiča, častnika, javnega delavca, soustanovitelja Slovenske demokratske zveze v Gorici in sourednika tednika Demokracija, ki je obsojal vsak totalitarizem. 31. avgusta 1947 ga je jugoslovanska politična policija ugrabila v okolici Kobarida. V tajnih zaporih Udbe v Ljubljani je ostal do domnevno nasilne smrti najverjetneje novembra 1950. Grob ni znan.

Slavka Uršiča so se najprej spomnili pri sv. maši, nato pa je spominska slovesnost potekala pred spominsko tablo na Uršičevi rojstni hiši. Komeemoracijo so pripravili Kulturni center Lojze Bratuž, Krožek za družbeno-politična vprašanja Anton Gregorčič ter Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta.

Slavnostni govor je imela prof. dr. Mira Cencič iz Šempetra pri Gorici, ki je poudarila, da »Andrej Slavko Uršič v državi, ki se je imenovala ljudska in demokratična, ki je imela svojo ustavo in zakonodajo, ni bil aretiran, ni bil sojen in ni bil obsojen, temveč ugrabljen na ozemlju takrat še zunaj države; zasliševan, mučen in duhovno ter duševno strt je čakal na rešiteljico Smrt. /.../ »Za demokrate

Vir: novice iz Kobarida, foto: Novi glas

ni sramota priznati svojo zmoto in spremeniti nazore pod težo dokazov, nas poučuje Uršič. Spremeniti nazore ni lahko, priznati lastne zločine je težko, a to je edina pot v sožitje. Priznanje, kesanje in odpuščanje bodo pogasili ogenj razprtij in sovraštva. Čas je, da se vtakne meč v nožnico in da se uresničijo demokratična načela našega velikega učitelja. Čas je, da njegovo junaštvo in mučeniška smrt obrodita sadove, da živimo v naši lepi domovini v pravi demokraciji, brez grenkobe in sovraštva, v miru in sreči.«

PREDSEDNIŠKE VOLITVE. Slovensko politično dogajanje je v luči predsedniških volitev, ki bodo

potekale 22. oktobra. Število predsedniških kandidatov se vztrajno večja. Za vnovični mandat se bo potegoval tudi sedanji predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

ODBOR ZN ZA ČLOVEKOVE PRAVICE. Vlada je umaknila kandidaturu Boštjana M. Zupančiča za mesto v odboru Združenih narodov za človekove pravice, do česar je prišlo zaradi njegovih kritičnih zapisov na družbenih omrežjih v zvezi z umrlo francosko političarko Simone Veil, borko za pravice žensk do splava.

REFERENDUM DRUGI TIR. Septembra so potekala predreferendumska soočenja za in proti Zakonu o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper, referendumsko glasovanje pa bo potekalo 24. septembra.

ROJSTVO DVEH DOMOVIN. Rafaelova družba, dr. Helena Jaklitsch ter Helena Janežič (NUK) so v sozaložbi NUK in Založbe Družina izdali novo knjigo o osebnih zgodbah slovenskih beguncev po letu 1945 v avstrijskih in italijanskih taboriščih. Pripravili so tudi istoimensko razstavo, ki si jo bo mogoče ogledati v NUK. Več informacij o dogodkih lahko preberete v rubriki Rafaelova družba.

Živčna Slovenija

► Stane GRANDA

Zmanjševanje nezaposlenih in letni dvig BDP na 4,5 % bi v normalnih razmerah pomenila, da gre Sloveniji dobro. Kot v letih 2004–2008, ko je bila deloma v rokah pomladne, osamosvojitvene opcije. Pa ni tako. Ne, ker ljudje od visokega BDP nič nimajo, ampak zato, ker je vse zidano na pesku. Tuji analitiki opozarjajo, da delavci premalo naredijo (ker so slabo vodeni, ne pa slabi, imamo še vedno politične direktorje državnih podjetij), da so slabo strokovno izobraženi, da se Slovenci preneglo starajo ... Napredek je predvsem posledica dobrih razmer drugod, zlasti v Nemčiji, ne pa reform. Vladajoči so živčni, ker je pred nami volitev novega predsednika države, drugo leto bodo parlamentarne volitve in vlada mora pokazati rezultate.

Glede volitev predsednika države, seznam konkurentov sedanjemu, ki lahko še drugič konkurira, še ni dokončen, je situacija shizofrena. Borut Pahor je nekdanji vodja komunistov, ki hočejo biti sedaj socialni demokrati. Mogoče je v tej nameri od vseh bivših najbolj pošten. Ne žali drugače mislečih, ne ponižuje vernih, zavzema se za spravo, ne podpira levičarskih skrajnosti. V zgodovini Slovenije je daleč najboljši. Prav zato, ker ne posnema komunističnih hudobij, ga njegovi nekdanji tako sovražijo, da je vse skupaj že tragično. Levičarji na čelu s predsednikom vlade in predsednikom parlamenta, ki je formalno njegov namestnik, tekmujejo, kdo ga bo bolj poniževal in žalil. Levaka danes spoznaš po zaničljivem odnosu do predsednika države. Politična kultura v Sloveniji je še vedno nizka in tone. Nekateri se s samostojno, nekomunistično Slovenijo ne morejo sprijazniti. To dokazujejo tudi protikandidati, ki so žalitev za civilizirano državo. Edina izjema je predsednica NSi. Glavni stranki kandidatov še nista objavili.

”

Borut Pahor je nekdanji vodja komunistov, ki hočejo biti sedaj socialni demokrati. Mogoče je v tej nameri od vseh bivših najbolj pošten. Ne žali drugače mislečih, ne ponižuje vernih, zavzema se za spravo, ne podpira levičarskih skrajnosti. Prav zato, ker ne posnema komunističnih hudobij, ga njegovi nekdanji tako sovražijo, da je vse skupaj že tragično.

Vlada, ki je obljubljala moralno obnovo Slovenije, je ravno na področju predvolilnih obljub najslabša. Zarečenega kruha se veliko poje, delovati v nasprotju s predvolilnimi obljubami pa je že shizofrenost. Rada bi pokazala trajne rezultate na gospodarskem področju. Prva je gradnja podružnice avstrijskega Steyerja. Lakirali naj bi avtomobile. Ljudje se takšnih tovarn zaradi onesnaževanja bojijo. Ključni problem je v tem, da vlada ponuja za gradnjo najboljšo obdelovalno zemljo v okolju, ki ponuja terene za industrijsko gradnjo. Očitno naj bi nekateri vladni pri njej veliko zaslužili.

Drug problem je drugi železniški tir proti pristanišču v Kopru. To je zadnja leta izjemno uspešno. Nihče ni proti. Pojavila se je skupina tehničnih in finančnih strokovnjakov, ki argumentirano dokazujejo, da je treba zgraditi dvotirno progo. Ponujajo bistveno cenejšo in tehnološko naprednejšo varianto. Namesto da bi se vladni strokovnjaki spustili v strokoven prepir in dokazali prednosti svojih načrtov, s konkurenti politično obračunavajo. Kot v času najtršega komunizma. Zopet imamo sovražnike države, ljudstva, naroda, napredka ... nekdo bi pač rad mastno zaslužil. Znanje in pamet ne veljata nič, samo »naša« politika!

Tretji, ne zadnji problem, je resnično grozljiv. Vodilni komunisti so imeli nekdanj velike privilegije. Bili so nadljudje, izvoljenci. S padcem komunizma so to navado spremenili v lastništvo podjetij, ki edina lahko poslujejo z državnimi. Sedaj prodajajo bolnišnicam opremo in naprave, ki so dvakrat in več dražje kot v bogati Švedski. Dobički so ogromni. Ker pri tem zaslužijo tudi nekateri njihovi izbrani zdravniki, ki zahtevajo blago teh podjetij, država stvari ne more urediti in javna kraja poteka vsem na oči. Nikomur se nič ne zgodi. Na vrhu tega gremija za poslovanje z bolnišnicami je nekdanji komunistični notranji minister. Bog se nas usmili!

O tem, kako mesece in leta čakamo na nujne operacije, da jih mnogi ne dočakajo, kdaj drugič.

Zmaj ima menda pet glav. Nekdanjemu komunističnemu stalno rastejo nove.

SREBRNI RED ZA ZASLUGE 2017. Ivan Rebernik, diplomat in dolgoletni vodja kataloškega oddelka Vatikanske apostolske knjižnice, je iz rok predsednika države konec avgusta prejel srebrno odlikovanje za njegov prispevek h krepitvi odličnih vsestranskih odnosov med Slovenijo in Svetim sedežem. Prav tako pa je s srebrnim redom za zasluge letos poleti predsednik odlikoval Zavod sv. Stanislava, in sicer za nadaljevanje dolge in uspešne izobraževalne tradicije ob 25-letnici svojega delovanja. Na šolski proslavi dneva državnosti ter konca šolskega leta jo je iz rok predsednika prejel direktor Zavoda dr. Roman Globokar.

BORIS PAHOR PRAZNOVAL 104. ROJSTNI DAN. 26. avgusta je praznoval svoj 104. rojstni dan tržaški pisatelj Boris Pahor. V počastitev tega izjemnega življenjskega jubileja je potekalo veliko dogodkov. Sam jubilarant je na predvečer rojstnega dne povedal, da let ne šteje in da je vsak dan, ko se je vrnil iz taborišča, zanj pomenil začetek novega življenja.

DRAGA 2017. V začetku septembra so na vrtu Finžgarjevega doma na Opčinah potekali 52. študijski dnevi Draga. Prejemnik šeste Peterlinove nagrade je Tomaž Pavšič, publicist, kulturni in politični delavec, za njegovo »sponzorstvo« v korist slovenskega kulturnega delovanja v Benečiji ter na Goriškem in Tržaškem.

100 LET PRVE IZVIRNE SLIKANICE. Letos mineva 100 let od izdaje Levstikovega Martina Krpana, ki je prva izvirna slovenska slikanica. Za mlade in malo manj mlade bralce je izšel ponovno, tokrat s prvotnimi ilustracijami Hinka Smrekarja.

BREZJE. Na angelsko nedeljo so v Marijinem narodnem svetišču na Brezjah praznovali obletnico kronanja Marije Pomagaj. Pred 110-imi leti je namreč podobno brezjanske Marije z zlatima kronama okrasil škof Anton Bonaventura Jeglič.

ŠPORT

KOŠARKA. Na 40. evropskem prvenstvu je slovenska košarkarska reprezentanca v tem športu prvič osvojila medaljo, in to kar zlatega leska. Slovenski košarkarji niso izgubili niti ene tekme, premagali so vseh 9 nasprotnikov. Po skupinskem delu tekmovanja so v osmini finala najprej ugnali Ukrajino, v četrtfinalu Latvije, v polfinalnem obračunu pa so za 20 točk nadigrali branilce naslova Špance in si finale v Carigradu v Turčiji več kot zaslužili. Na finalni tekmi so bili boj z reprezentanti Srbije in jih s srčno in borbeno igro ob močni podpori kar 6.000 slovenskih navijačev in kljub poškodbi Luke Dončiča v tretji četrtini premagali s 93:85.

Novi evropski prvaki, foto: rtvslo.si

KAJAKAŠTVO. V Seu d'Urgell je kanuist Benjamin Savšek na zadnji tekmi svetovnega pokala v tej sezoni zmagal in v skupnem seštevku osvojil 2. mesto. Peter Kauzer, zmagovalac finalne vožnje v kajaku na divjih vodah, je skupno dosegel 3. mesto v sezoni. Kajakašica Urša Kragelj je sezono končala na 4., Eva Terčelj na 16., kanuistka Nina Bizjak pa na 15. mestu.

VESLANJE. Manca Notar je postala v Københagenu svetovna prvakinja v supanju v disciplini sprint na 200 m.

ODBOJKA. V Ljubljani je septembra potekalo svetovno prvenstvo odbojkaric do 23 let. Slovenske odbojkarice so na domačem terenu v Stožicah osvojile srebrno medaljo, v finalu so jih namreč premagale Turkinje s 4:0. To je prvo žensko odličje Slovenije v ekipnih športih na svetovnih prvenstvih in prvo odbojgarsko.

MOTOKROS. Matej Žagar je zmagovalac dirke svetovnega pokala v spidreju, ki je potekala v Teterowu.

TRIATLON. Na evropskem prvenstvu na Nizozemskem je Jaroslav Kovačič v dolgem triatlonu osvojil bronasto odličje.

KOLESARSTVO. Gorska kolesarka Tanja Žakelj je v dirki v Avstraliji sezono zaključila na desetem mestu. Matej Mohorič se je na zadnji etapi kolesarske dirke po Španiji uvrstil na 21., Jan Polanc pa na 58. mesto.

LONDON

V letošnjem poletju smo imeli v »Našem domu« nekako do srede meseca avgusta še kar nekaj obiskov naših rojakov. V glavnem iz domovine, države Slovenije, a tudi nekaj iz ostale Evropske unije. Naši gostje in obiskovalci so bili predvsem mladi ljudje, ki so si ogledovali londonske znamenitosti ali pa so se v Londonu udeleževali raznih tečajev za angleščino, konferenc in simpozijev. A zaradi zadnjih terorističnih napadov v Londonu in Manchestru so mnogi odpovedali bivanje pri nas, tako da je bilo letošnje poletje občutno manj gostov kot po navadi.

V mesecu avgustu ni bilo kakšne večje pastoralne dejavnosti, če ne omenimo vsakodnevnih delavniških in nedeljskih maš v kapeli Doma, katerih so se udeleževali predvsem hišni gostje. Na praznik Marijinega vnebovzeta je bila v kapeli »Našega doma« sv. maša za posvetitev domovine Marijinemu varstvu. Na drugo nedeljo v mesecu septembru pa, kot vsako leto, zopet nadaljujemo s slovenskimi mašami v kapeli »Našega doma« in našimi mesečnimi srečanji na vsako drugo nedeljo vsakega meseca vse do druge nedelje v mesecu juniju 2018.

Naj še omenim župnikovo odsotnost v drugi polovici meseca avgusta, ko je bil v Sloveniji zaradi duhovnih vaj za duhovnike v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, ki pa so na žalost tudi tokrat odpadle, deloma zaradi premajhne prijave za udeležbo in zaradi nujnih zidarskih del v stavbi semenišča. Župnik je moral v Slovenijo tudi zaradi uradnih obveznosti, predvsem zaradi spremembe stalnega naslova.

Duhovne vaje je župnik v bogoslovnem semenišču tudi tokrat opravljal kar sam, tj. individualno – kolikor se je pač dalo.

Poroka Rogerja z Mariko

V soboto, 2. septembra, sta se med mašno daritvijo poročila Roger Ferrari, sin naše verne slovenske katoličanke Mateje, roj. Rebernik, iz Podgorja pri Slovenj Gradcu in očeta Petra, ter Mariko, dekle z Japonske. Poroka v jezuitski cerkvi Brezmadežne na Farm Street v prestižni četrti Londona, Mayfair je bil res lep dogodek za nas vse, posebno pa za novoporočenca in njuni družini. Starši in dva Marikina brata so prispeli na poroko iz Japonske. Zanimivo je, da so verna katoliška družina, kot je tukaj družina Ferrari.

Roger Ferrari je nekaj let bival na Japonskem, kjer se je dobro naučil

Novoporočenca Roger in Mariko s starši

japonsčine in si tudi našel »lušno« japonsko katoliško dekle, ki jo je pripeljal v London in se tukaj z njo poročil.

Novoporočencema želimo polno božjega blagoslova v njunem življenju.

Pokojna Olga Zajc iz Keighleyja

Olga, roj. Plut, Zajčeva je 18. avgusta 2017 v starosti 94-tih let odšla v večnost. Od nje so se s sv. mašo poslovili v župnijski cerkvi v Keighlyju v sredo, 30. avgusta, in jo pospremili na pokopališče v istem kraju, kjer že 34 let počiva njen ljubljeni mož Jože.

Pokojna Olga Zajc

Olga je bila rojena v Valični vasi v župniji Zagradec ob Krki 26. marca 1923. Bila je ena izmed enajstih Plutovih otrok in je bila do sedaj zadnja preživela.

Že pri devetem letu starosti je morala od hiše. Precej proti svoji volji sta jo posvojila njena teta po mami strani in stric, tetin mož. Živela in delala je na njuni kmetiji v vasi Hočevje, danes občina Dobrepolje. Tako je pač bilo zaradi težkih materialnih razmer njene rodne družine.

Stric je pred smrtjo obljubil, da bo Olgi zapustil kmetijo, a teta se je po smrti prvega moža ponovno poročila in njen drugi mož je prevzel družinsko kmetijo. Olga pa je ostala brez vsega.

Nekaj let kasneje je Jože Zajc, Olgin kasnejši mož, začel delati na Olgini kmetiji in pri tem pomagal svojemu starejšemu bratu. Olga in Jože sta se pri skupnem delu na kmetiji zaljubila. Olga pri 20-tih, Jože pa pri 30-tih sta se leta 1943 poročila in odšla živeti v Jožetovo domačo vas Male Leše, lep kraj na bregu reke Krke. Olgini starši

s tem v začetku niso bili zadovoljni, ker je bil Jože le reven tesar in brez kake posebne prihodnosti. A Olga se je kljub temu z njim poročila. Končno pa so njeni domači Jožeta vzljubili in ga spoštovali, ker je bil dober in delaven človek.

Ob koncu vojne so v takratni Jugoslaviji komunisti prevzeli oblast. Ko je bila Olgina hčerka (tudi Olga) stara eno leto, je Jože odšel, da se je izognil preganjanju. Nekaj časa se je skrival v gozdu. Trikrat so Olgi partizani grozili s smrtjo, ker je skušala najti svojega moža. Pod komunisti je, zlasti po vojni, Olga doživela toliko hudega, da kasneje ni mogla prenesti ničesar, kar je bilo povezano z vojno in časom po vojni.

Na srečo je Jože pobegnil iz Slovenije s svojim mlajšim bratom Rudijem. In tudi na veliko srečo sta zamudila zadnji vlak, ki je peljal vojne begunce v smrt – božja roka ju je rešila! Odšla sta dalje v notranjost Avstrije, kjer sta za bivanje in hrano delala na kmetiji ter po štirih letih odšla v Anglijo, kjer sta trdo delala v kamnolomu, a bila spoštovana in si zaslužila ter prihranila toliko, da sta si kupila vsak svojo hišo. Jože je tudi pošiljal pomoč svoji ženi z otrokom.

Ves ta čas je Olga v Sloveniji živela trdo in skrajno težko življenje. Da je preživljala sebe in deklico Olgo, je delala zobotrebce, pletla košare in različne pletene okraske ter to prodajala v Ljubljani, a obenem še obdelovala zemljo. S hčerko pa sta vedno upali, da se bosta nekoč pridružili očetu.

Končno je Olga od mednarodnega Rdečega križa izvedela, da je njen mož živ in živi v Angliji. Dostikrat je Olga omenjala tisti dan, ko je skoraj umrla od sreče in pričakovanja, da se združi z njim. Obe Olgi sta potem odšli iz Slovenije in prispeli marca 1953 v London in se končno sešli z Jožetom na železniški postaji v Keighlyju po 10-tih dolgih letih. Keighly je nenadoma postal za Olgo pravi raj!

V Slovenijo se je prvič vrnila na obisk leta 1969 in kasneje še kdaj zaradi svojih ljubljenih domačih. Njena družina pa je od tedaj naraščala. Pet otrok je še prišlo na svet: Ma-

ry, Ann, Josie in zadnji dve sta bili dvojčki: Angie in Rosie. Na žalost je Rosie pri 9-ih mesecih umrla.

Olga je tudi v Angliji morala trdo delati za preživljanje številne družine. Delala je posebno v nočnih urah, ko je doma kot šivilja po naročilu popravljala (krpala) različne obleke in perilo. Ko so vsi spali, je ona delala cele noči, a ko je pri njenih 60-tih prišel čas upokojitve, je v to nerada privolila.

Olga je živela zelo srečno življenje z možem Jožetom in svojimi dekleti vse do moževe smrti 1984. Ločila sta se, da se zopet združita v večnosti.

Sicer pa je bila Zajčeva hiša v Keighlyju vedno gostoljubno pribežališče naših ljudi po slovenskih mašah, kjer smo se družili v adventnem in postnem času, tudi je bil Zajčev dom zatočišče slovenskega župnika, ki je pri Zajčevih pogosto tudi prenočeval.

Olga je bila tudi vsa v službi Cerkve. Poleg drugega je prala in likala cerkveno perilo in oltarne prte. To je bilo za njo častno delo. Poleg družine je bila cerkev njeno življenje.

Leta 1998 se je Olga preselila v manjšo hišo (bungalow) na severnem delu Keighlyja. Tukaj je imela lep vrt, ki je bil vedno poln rož, saj je bila navdušena vrtnarica in je rada obdelovala vrtno grede.

Zelo veliko je tudi brala – seveda slovensko literaturo in predvsem versko – bila je zelo razgledana. Seveda je bila tudi od vsega začetka naročnica in dosledna bralka Naše luči. Rada se je udeleževala tudi naših romanj v Lurd, Fatimo, Medžugorje in Sveto deželo.

Njena vnukinja je v cerkvi, po sv. maši za pokojno, povedala vsem navzočim, da se bo svoje babice Olge najbolj spominjala po njeni močni volji, globoki veri in velikem srcu.

Slovenski župnik v imenu slovenske katoliške misije v Veliki Britaniji izreka sožalje njenim hčerkam in njihovim družinam ter zagotavlja molitev za pokojno mamo Olgo. Bog ji naj da večni mir in pokoj in večna luč naj ji sveti.

Zahvala hčerki Angie za posredovano poročilo o mami smrti in pogrebu.

S. Cikaneč

Olga z možem

S petimi hčerkami

BENELUKS

Mesec september 2017 smo začeli s slovensko mašo v Haagu, in sicer 2. septembra ob 17. uri v cerkvi sv. Bonifacija v Rijswijku. Presenetila nas je lepa udeležba, v skupnost je prišla tudi nova družina, Rusovi, ki so se iz Slovenije preselili v Haag. V nedeljo, 3. septembra, je bila po počitniškem predahu prva sveta maša v Bruslju. Prosili smo za božji blagoslov v novem šolskem in pastoralnem letu in se že pripravljali na vzgojno-družinski seminar, ki je potekal že naslednji teden, od 8. do 10. septembra, v mlinu Thicourt. Razveselili smo se številnih prijav: kar enajst družin iz Bruslja, dve iz Nizozemske, pet iz Luksemburga in dve iz Pariza. O tem dogodku bomo obširneje poročali v naslednji številki Naše luči. Za hip se bomo ozrli nazaj, vabim vas, da si preberete kratek potopis župnika Zvoneta na delovnih počitnicah v mesecu juliju in avgustu 2017.

KORISTNO, PRIJETNO, POTOVALNO, GLASBENO IN USTVARJALNO

Krst in prvo sveto obhajilo v SPC. Osemletna Grace je v nedeljo, 2. julija, v kapeli SPC prejela sveti krst in prvo sveto obhajilo. Obred je potekal v slovenščini, nizozemščini in francoščini, njen oče je belgijski Flamac, mati pa iz Konga. Bilo je barvito, pestro, afriško-slovensko, lepa uvertura v počitniški čas, ki je bil za župnika Zvoneta čas potovanj, prijetnih in koristnih prijateljskih srečanj.

Po poteh Primoža Trubarja z odborom zbora Slomšek iz belgijskega Limburga. Župnik Zvone je od nedelje, 9., do četrтка, 13. julija, v Sloveniji spremljal in vodil skupino odborov pevskega katoliškega društva Slomšek. Skupaj so obiskali Loko pri Radečah/Zidanem Mostu, kjer je bil Primož Trubar kaplan, cerkev v Šentrupertu in tamkajšnji muzej kozolcev, Marijino romarsko cerkev na Zaplazu pri Čatežu, Muljavo, rojstni kraj pisatelja Josipa Jurčiča, župnikovo rojstno hišo v Zdenski vasi v Dobropolju in Trubarjevo domačijo

Sprejem novokrščenke Grace na vrtu SPC

na Rašici. Bilo je lepo in prijetno popotovanje.

Pa spet v Bruselj, po nahrbtnik in popotno palico, tudi plačat račune in urejat za gradbeno dovoljenje. In končno, nedelja, 23. julija, in odhod na Jakobovo pot od Arlesa do Toulousa v južni Franciji. Peš romanje sem sklenil na Svetih Višarjah, kjer sem se udeležil romanja treh Slovenij in se Bogu zahvalil za prečudovito romarsko pot.

Krstno slavlje v Podutiku v Ljubljani. V soboto, 12. avgusta, je bil v novi cerkvi v Podutiku krst sestic Anje Mile (2 leti) in Zale Line (6 let) očeta Gregorja in mame Nataše Sirnik. Družina biva v Haagu na Nizozemskem, so redni člani naše slovenske verske skupnosti, ki se srečuje mesečno v cerkvi sv. Bonifacija v Rijswijku. Krst v Sloveniji je omogočil navzočnost sorodnikov in prijateljev. Lepo je bilo.

V drugi polovici avgusta je župnik Zvone delal na črno v prečudoviti dolini Trente, v vasi Soča. Od srede, 16., do nedelje, 20. avgusta, se je v domu koprške Karitas zbrala prijateljska glasbena skupina, ki jo združuje projekt glasbene maše Pesem tisočerih zvonov. V nekajdnevnem druženju so se duhovno pripravljali na 30-letnico glasbenega projekta. Glasbeno mašo bodo ob 30-letnici peli v novi cerkvi sv. Janeza Boska v Mariboru v nedeljo, 26. novembra

Odbor zbora Slomšek pri oltarju mučenca Alojzija Grozdeta v romarski cerkvi na Zaplazu

Med molitvijo očenaša pri nedeljski maši v Soči

2017, na praznik Kristusa, kralja vesoljstva. Pred tridesetimi leti je takrat 32-letni duhovnik Zvone skupaj s sobratom Cirilom Ogorevcem v vasi Soča zbral mlade, ki so po slovenskih župnijah igrali v župnijskih glasbenih skupinah. Ob pravljici o tisočerih zvonovih je nastal projekt t. i. »rock maše«, kjer so mladi uglasili mašo z avtorskimi skladbami, od uvodnega križa do sklepnega blagoslova. Vseh 30 let so duhovno in glasbeno zoreli ob tej maši, ki ima danes podobo glasbene maše Pesem tisočerih zvonov. Za 20-letnico so jo maševali v stolnici v Mariboru, kjer je bila leta 1987 prva izvedba, za 25-letnico pa v Ankaranu, takrat jo je prenašala tudi RTV-Slovenija. Ta »evharistična skupnost« šteje danes okrog sto oseb, v skupino se vključujejo tudi otroci zvestih pevcev in glasbenikov, ki so

ustvarjali glasbeno mašo. Vsako leto pripravijo tri glasbene maše po različnih župnijah v Sloveniji in drugod po Evropi. Za naslednje leto načrtujejo Bruselj. Rad se pošalim, da je to moja »župnija na črno«. Rad jo vodim, saj je vse drugo kot črna: je barvita, sveža, ustvarjalna, inovativna, radostna. Vsako leto nas srečanje v Soči poživi, utrdi na naši poti, daje nam novega poleta. Veselimo se tudi sklepa srečanja, nedeljske svete maše v prečudoviti cerkvi v Soči, ki je ena od lepših cerkev, ki jih je poslikal slikar Tone Kralj. Lepo je tudi, da se pri maši in po njej srečamo z domačini.

S tem se vračam na začetek prispevka, zadnje dni meseca avgusta nazaj v Bruselj in z novimi močmi na zahtevno in odgovorno pastoralno delo v Beneluxu in Parizu.

dr. Zvone Štrubelj

Ena od pomembnih postaj romarjev v Kompostelo, opatijska cerkev St. Guilhem, ki je bil sorodnik Karla Velikega.

Krst sestic Anje Mile in Zale Nine Sirnik v cerkvi v Podutiku v Ljubljani

Sveti krst odpira oči srca za čudoviti svet božjega kraljestva.

FREYMING-MERLEBACH-THICOURT

In zopet je za nami slovesnost velikega šmarna, ki se vsako leto odvija na prostem na posestvu treh hektarjev ob starem že srednjeveškem mlinu vasi Thicourt. V dogovoru s škofom Petrom Raffinom je mlin služil mladim iz naših gimnazij in poklicnih šol celih 17 let, ko sem bil kot profesor na državnih šolah vzhodne pokrajine Moselle odgovoren za verski pouk. Danes služi mlin poleg sedeža slovenske delegature v Franciji tudi za različna pastoralna srečanja. Omenimo samo septembrski družinski seminar evropske razsežnosti, klekljarski teden, slovenski dopolnilni pouk, ima svoje kuharske dneve itd. V tem idiličnem kraju tišine se ob deseti uri odvija slovesna sveta maša. Prvi romarji so letos prišli že ob devetih. Nekateri želijo dobiti svoje mesto v ospredju in se zato potrudijo, da pridejo pravočasno. Tudi zamudniki, ki ne najdejo hitro poti, niso izključeni in je zanje poskrbljeno, v sili pa se prenesejo aluminijaste stolice izpod velikih šotorov ... Jacky je že za orglami, Bruno bo vodil dvojezično petje, uvodni pozdrav smo prepustili gospodu Kolasi, ki je zvesti sodelavec še iz časa, ko sem bil župnik na francoski župniji Guenviller.

Felicie Richard, naša pariška Matilda v mlinu, je dobila škofovo hvaležno priznanje za 60-letno prostovoljno delo v službi Cerkve.

Prvi romarji so prišli že dobro uro pred evharistično daritvijo.

Marie-Reine je v letni kuhinji uspešno vrtela leseno taktirko.

Za berila je poskrbljeno, božja beseda bo dvojezična, prav tako tudi pridiga. Za vzorno okrasitev je poskrbel tudi tokrat Mark. Kaj hitro se je dvorišče napolnilo do zadnje klopi in sedeža. Iznajdljivo ozvočenje pokriva preko 40 m dolgo dvorišče, katerega širina je 6 metrov. Košata češnja s svojimi vejami skrbi, da je vsaj polovica dvorišča v senci. Vsako leto se potrudimo, da naše romarje presenetimo z novimi cvetličnimi vrstami v nasadih, saj se poleg vrta ustavijo ravno ob njih in jih komentirajo. Letos so bile v ospredju zeranije raznih prelivajočih se barv, katerih cvetovi so se ujemali z odtenki velikih oleandrov in seveda naši prijatelji niso prezrli velikih vrtnic, ki so cepljene na skoraj dvometrske nosilce in padajo v slapovih ali pa so obrezane in na zvarjene železne konstrukcije pritrjene, da tako oblikujejo stoječa svetila. Mati narava je poskrbela z našo pomočjo, da je bilo vse lepo na mestu in seveda posebna zahvala našemu direktorju Bernardu cvetličarne Cash Flore, ki nam vsak teden podari toliko cvetlic, med njimi veliko trajnic in nam s tem omogoča vsakoletne variacije, saj se za to delo potrebuje na stotine in tisoče posodic cvetlic, da o gomoljih, cipresah in drevesih ne govorimo.

Brezjanska Marija je prisotna pod velikim šotorom, sredi dvorišča v zunanji kapelici in na zidu starega mlina v bližini zunanjega oltarja. V knjigi »Po Mariji podarjene milosti«, ki je pred leti izšla na Brezjah, sem med drugim zapisal, da je »brezjanska Ma-

rija naša slovenska ikona, ki ima svoje mesto na steni stanovanja, v torbici, na nočni omarici, v bolniški sobi, v denarnici in v kapelah, kjer se slovenski človek zbira k bogoslužju ...« Svoje posebno mesto ima prav gotovo v mlinu, kjer sprejme in s svojo milino nagovori slehernega vernika ali iskalca vere. Evharistična daritev pa ostane steber dneva. K njej pridejo družine, posamezniki, znanci in novi obrazi iz Anglije, Nice, Nemčije ter različnih predelov vzhodne Lorene. Na evharistični oltar so letos položili 15 let skupnega družinskega življenja naši prijatelji, ki živijo v Angliji. S solzami v očeh je tokrat vdova položila življenje moža, čigar bolezen ga je iztrgala iz njunega zakona pred tremi meseci in je bil redno na veliki šmaren pri našem srečanju. Položili smo vse pokojne, ki so toliko let prostovoljnega dela darovali za mlin, gospoda Spasenica, Sornette, zakonca Macaud, vse nekdanje dijače, ki so danes v delovnem razmerju, vse mlajše in starejše, domačega in tujega izvora, bele in temne polti. Položili smo tudi naše prošnje za prihodnost skupnosti, ki se kaže ob obstajajoči dobri volji vedno kot odprta možnost. Če nas je duhovna daritev povezala v molitvi in duhovnem veselju, ki sta nam ga delila na ta dan Marija in Elizabeta, nas je skupno kosilo združilo ob prijateljski mizi. Prve kaplje dežja so pregnale tudi naša omizja izpod brajd pod šotore. Kamnite granitne mize so zelo cenjene in več kot mesec prej rezervirane.

Melodije orkestra Jadran in žametni glas Francija Povha je obeležil ta dogodek in romarji še niso pojedli predjedi, so že odložili dežnike. Ena gospa mi je prišepnila na uho: »Nič hudega ni bilo, Bog nas je le malo blagoslovil!« Vseh 128 kosil smo postregli in hvala vsem osemnajstim prostovoljcem, ki so zavihali rokave, mami, ki je z Bernardom skuhalo tako dobre makarone, da je ostal pisker prazen, Jackyju, ki je slastno spekel meso na žaru, ekipi, ki je Martini in Marie-Reine pomagala pri pripravi krožnikov, strežnemu osebju, vsem, ki so pomivali goro posode, Marceli, ki je morala kar dvakrat po cel dan kositi travo z nahrbtno kosilnico pri 71 letih, Felicie, ki je dobila odlikovanje za 60 let dela na župniji iz rok škofa Jean-Christopha Lagleiza in je nekako to, kar je bila Matilda za Chatillon že dolga leta za mlin. Nadine je iz Thionvilla prišla za pet dni in darovala svoje počitnice in vsem, ki so stalno ob meni in mi pomagajo tako na misiji kot v mlinu, vse do 15-letnega Rémyja, ki nam je dal slikovno gradivo za kolaž in spremne slike k besedilu. Ob tako lepo združenih močeh ni prav nič čuden vzklík: Ici c'est le paradis! ki smo ga tolikokrat slišali. Tu so nebesa, ker skrbimo, da je drugim lepo, da se z nami dobro počutijo, da oživijo vero in s tem smisel življenja. Številne telefonske, pisne in osebne zahvale so spodbuda, da nadaljujemo za drugo leto in če bi bilo potrebno, je to potrditev, da smo na pravi poti. Korajžno in hvaležno naprej! Jože Kamin

Od evharistične mize se selimo pod šotore in brajde prijateljstva.

Tem, ki so prišli iz Anglije, Korzike, Nice in okoliških mest ter vasi, veliki šmaren v mlinu veliko pomeni.

NEMČIJA

AUGSBURG

Obisk v domovini

Julij in avgust sta za mnoge čas oddiha in skrbno načrtovanega dopusta. Ob morju se gnetejo ljudje različnih narodnosti. Urejene plaže so zasedene do zadnjega kotička. Tudi gorski svet je poln pohodnikov in oboževalcev planin. Prosti čas si pač vsak želi izkoristiti po svojih načrtih. Ko se človek iz tujine vrne v domovino, obišče sorodnike, prijatelje in znance. Župnik iz Augsburga je obiskal najprej najozje sorodstvo, nato pa s svojo starejšo sestro Olgo teta Jožefo. V sorodstvu in okolici ji vsi rečejo teta Pepa. Nepričakovane obiska se je zelo razveselila, saj je minilo od zadnjega srečanja že več kot deset let. Tako teta Pepa kot njen nečak župnik Roman in njena nečakinja Olga so v prijetnem klepe-

Župnik Roman s sestro Olgo na obisku pri teti Pepi

Slavljenec Sebastjan z ženo Lin in mamo

tu ugotovili, da v letu 2017 vsi trije, vsak na svoj način, obeležujejo prvo obletnico po okrogli obletnici. V letu 2016 je teta Pepa dočakala okroglih 90, župnik Roman jih je v minulemu letu dopolnil 60, Olga pa je izpolnila 40-letni poročni staž s svojim možem Tonijem. Tako velja, da je letošnje leto za vse omenjene prva obletnica

po lanskem okroglem jubileju. Ko pa se že omenjajo lanskoletne okrogle obletnice, naj bo omenjena še ena iz letošnjega leta. Sin Olge in Tonija, z imenom Sebastijan, ki je hkrati tudi nečak župnika Romana, je konec letošnjega julija dopolnil okroglih 40. Na prvo avgustovsko nedeljo je njegov stric njega z ženo Lin in mamo

povabil na Svete Višarje, nato pa še na kosilo v gostilno Mojmir v Radečah. Višarski Materi božji je vsak po svoje odprl srce in jo prosil za pomoč in varstvo v prihodnosti. Kar je lepo, vse hitro mine, radi ugotavljamo. Življenje teče naprej. Bodočnost je večna uganka. Reševati jo je treba vsak dan sproti. Roman Kutin

BERLIN

V času mojega dopusta me je nadomeščal dr. Mitja Leskovar. Veliko župljanov je praznovalo svoje okrogle rojstne dneve. Tudi obiskov je bilo dovolj iz Slovenije. Sam pa sem v času dopusta po različnih krajih Slovenije in Hrvaške poročal pare iz Berlina in Hamburga ter Hannovera. Povsod je bilo enkratno in nepozabno. Dori

Krst Aleksandra Pasariča

Dr. Mitja Leskovar čestita za okrogli rojstni dan Jožetu Bonifartiju.

ASEL/HANNOVER

Naše nemške prijateljice, ki prihajajo k naši maši in srečanjem.

Vera Gabor praznuje okrogli rojstni dan.

Branka Pasarič praznuje rojstni dan.

Sandra in Florijan Fink

Rafael in Mihela

HAMBURG

V mesecu avgustu je bilo mesto Hamburg v počitniškem vzdušju. Večina članov naše skupnosti se je nahajala v domovini, tako da je sv. maša v tem mesecu odpadla. Tudi gospod Dori se je odpravil na zasluzeni »dopust« v Slovenijo. Kot vedno pa je imel tudi to pot zaposlitev. Pred nekaj časa sta se naši skupnosti pridružila violinistka Mihaela in njen zaročenec Rafael – podjetnik, dva mlada sodobna človeka, prijazna in rada med nami. Tu sta se pripravljala za poroko, želela pa sta

se poročiti v Sloveniji, v Novi Gorici. Seveda jima je g. Dori rad ustregel in za to slovesnost tudi prekinil svoje počitnice in se napolnil v zgodovinski kraj, kjer sta Mihaela in Rafael stopila na novo življenjsko pot. Nad mestom na gričku, kakih 143 m višine, stoji frančiškanski samostan Kostanjevica, ki nudi veličasten pogled na Marijino romarsko cerkev – Sveto goro (Monte santo). Tudi Kostanjevica ima romarsko cerkev Matere božje. Glavni oltar kaže sliko Matere božje z Jezusom, ustvaril pa jo je Leonardo Rigo. Freske umetnika Gi-

Zlatko nas razvaja z odlično hrano z žara.

ovannija Mora na stropu pa kažejo Marijino kronanje. Danes je samostan Kostanjevica slovenski kulturni spomenik z dragocenim zakladom

samostanske knjižnice. Poleg tega ima Kostanjevica tudi evropski pomen, ker v kriпти počivajo zadnji člani francoske kraljevske družine –

Bourboni. V julijski revoluciji 1830 so bili izgnani iz Francije in so našli zatočišče pri italijanskem grofu v takratni Gorici.

Mihaeli in Rafaelu iz srca čestitamo in jima želimo mnogo srečnih dni v njunem nadaljnjem skupnem življenju.
Vera Šeme

ESSEN

HILDEN

Imeli smo krst

28. aprila je bila v Marijini cerkvi v Hildnu **krščena Victoria Ziehr**. Očetu Stefanu, evangeličanske vere, in Silviji, roj. Slodnjak, se je rodila 27. avgusta 2016 v Langenfeldu. Družinica stanuje na Ohligserwegu v Hildnu. Botrica je bila Rosvita Gasparič. Pri krstnem obredu se je zbrala lepa skupina sorodnikov – tudi iz Slovenije. Družini Ziehr čestitamo in želimo srečo in božje varstvo!

Praznovala je 60. rojstni dan

Silva Mandel, roj. Bakovič, se je rodila 8. maja 1957 v Brežicah. Njena družina je doma na majhni kmetiji v vasi Ribnica pri Mokricah v župniji Velika Dolina. Oče je bil zidar, tako sta z bratom morala veliko pomagati mami pri delu na kmetiji.

Po osnovni šoli je končala srednjo ekonomsko šolo v Novem mestu. Deset let je opravljala svoj poklic v Sloveniji.

Leta 1986 se je poročila in odšla z možem v Nemčijo. Z Wernerjem se poznata že iz otroštva. On je po mami Slovenec. Wernerjeva in Silvina mama sta iz iste vasi Obrežje. Werner je vsako leto prihajal s starši v Slovenijo na dopust. V času dopusta so bile tudi v njihovem kraju gasilske veselice, kamor sta oba rada prihajala. Kot se to pogosto zgodi, je gasilska veselica povzročila »ogenj« v njihovih mladih srcih.

Zdaj že skoraj 31 let živijo v Recklinghausenu. Hči Stefanie živi še

60-letna Silva Mandel z možem Wernerjem v Wettru

Krst Victorie Ziehr v Hildnu

Ob krstu Victorie Ziehr v Hildnu

pri starših, sin Jože pa že nekaj let v Hamburgu. Werner že uživa pokojnino, Silva pa je še vedno zaposlena, in sicer pri evangeličanski Diakoniji (ki je podobna ustanova kot naša Karitas). Skrbi za odrasle osebe s posebnimi potrebami.

Cela družina Mandel zelo rada obiskuje Slovenijo, kjer poleg Silvinih staršev živi še njen brat z ženo in Silvi ljubljenu nečakinjama. Pa še drugi sorodniki, dobri sosede in prijatelji so tam.

Silva in Werner sta med tistimi našimi rojaki, ki rada prihajata k slovenskim mašam in prireditvam. Sta naročnika Naše luči. (Navadno pišemo na tem mestu o naročnikih Naše luči. Veliko je rojakov, ki niso naročniki in bi bila kar velika izjema, da bi za njih našli prostor na straneh našega glasila.)

Draga Silva, ob tvojem jubileju ti želimo še mnoga zdrava, srečna in blagoslovljena leta življenja, tebi in celi tvoji družini!

Poslovali smo se

V soboto, 19. avgusta, se je v cerkvi sv. Petra in Pavla v Aldekerku zbralo res veliko ljudi. Ob 10. uri se je začela poslovilna sveta maša od zelo priljubljenega farana **Ivana Janeza Zupana**. Sveto mašo je vodil domači – nemški župnik ob sosesanju slovenskega duhovnika Lojzeta Rajka. Mnogi smo ugotovili, kako velikonočno doživeto je bilo to bogoslužje. Lepo je bilo, da se nam ni nikamor mudilo. Glavni mašnik se je celo odločil za daljšo – tretjo obliko evharistične molitve. Sveto

mašo je polepšala odlična orgelska spremljava in doživeto petje fantov iz zbora Slovenski cvet, kateremu je predsednica žalujča vdova za pokojnim Ivanom – Nada Zupan.

Pred daritvenim oltarjem je ob žari bila postavljena velika fotografija nasmejanega in vedrega Ivana s harmoniko v roki. »Takšen nas sedaj gleda in spremlja iz nebes. Rešen je svojega trpljenja, v katerem mu kljub naši ljubezni nismo mogli pomagati. Dosegel je cilj svoje vere in upanja ...« je v kratkem nagovoru rekel slovenski župnik.

Ivanovo življenje je pred mašo po predlogi domačih prebral eden od sorodnikov.

»Janez – Ivan Zupan se je rodil 5. marca 1930 v vasi Osredok v Sloveniji. Tam je odrasel skupaj z 8 sestrami in brati na majhni kmetiji v ljubezni polni krščanski družini.

Da bi si omogočil boljše življenjske pogoje, je leta 1961, star 31 let, odšel v Nemčijo.

Med dopustom v oktobru 1964 je spoznal prijazno dekle Nado. Kmalu za tem sta se poročila. Njuna sreča je bila popolna, ko se jima je leta 1970 rodila hčerka Petra. Preživela sta 53 let v srečnem zakonu.

Ivan je po naravi bil veseljak. Vedno je bil dobro razpoložen. Njegov tako prisrčen nasmeh nas še danes razve-

Pokojni Janez Ivan Zupan s harmoniko

seljuje in nam bo takšen ostal vedno v lepem spominu.

Zelo rad je imel slovensko ljudsko glasbo in je rad igral harmoniko tudi za sosede in prijatelje. Zelo mu je bilo v veselje igrati in peti v prijetni družbi.

Pomemben del njegovega življenja je bila povezanost s staro domovino Slovenijo. To ljubezen je prenesel tudi na hčerko Petro in vnuka Maksimiljana.

Po dolgi bolezni je ob navzočnosti žene in hčerke odšel v svoj večni mir.

V naših srcih bo ostal vedno ljubljene in ga bomo pogrešali.«

Naš dragi dobri faran Ivan naj počiva v božjem miru. Svojo ljubljeno družino, sorodnike in prijatelje in vso našo slovensko skupnost naj s svojo molitvijo spremlja in podpira iz nebes!

Romanje v Kevelaer

Morda boste tole Našo luč prejeli malo prepozno – pa vseeno navažam, da imamo 1. oktobra naše letno – že 59. romanje v Kevelaer. V 100. obletnici Marijinih prikazovanj v Fatimi posebej lepo povabljeni.

Obveščam, da v nedeljo, 8. oktobra, ne bo slovenske maše ne v Essnu ne v Oberhausnu in ne v Solingenu. Imamo pastoralno konferenco v Tinjah na Koroškem, pa uporabim priložnost, da grem malo prej tudi v Slovenijo (namesto za praznik vseh svetih). Priporočam, da se svete maše udeležite v nemških župnijah, kakor običajno mnogi tako ravnate, kadar pri vas ni slovenske maše.

Lojze Rajk

Lojzetova brajda 2017 v Eisdu v Belgiji

FRANKFURT

V poletnih mesecih je minilo 25 let, kar je slovenska župnija v Frankfurtu imela dopoldansko nedeljsko mašo v kapeli kletinskega semenišča v Frankfurtu. Z mesecem julijem pa se je ta četrstoletna doba končala, kajti stavba in velik okoliški vrt je bil prodan za stanovanjsko gradnjo. Ta se sedaj že zaključuje. Manjša skupnost kletincev (okrog 10 oseb) je sicer dobila svoje prostore v stavbi tik ob cerkvi Marijinega Srca, a z zelo majhnim prostorom za hišno kapele. Tako se je morala slovenska dopoldanska maša v Frankfurtu izseliti iz dosedanjega prostora, novega primerne pa žal še niso ali nismo našli. Seveda je zato ostala edina možnost samo popoldansko-večerna maša v cerkvi **Herz Marien**, ki jo uporabljajo Poljaki. V dobrih petdesetih letih se je kraj slovenske maše v Frankfurtu kar nekajkrat spremenil: od 1964 pa skoraj do konca leta 1970 je bila maša v kapeli hiše Kolpinghaus (poleg tega pa enkrat mesečno tudi v F-Griesheimu); od 1971 do 1992 smo imeli na voljo cerkev križniškega reda (Deutschorden); s

septembrom 1992 pa je bila dopoldanska maša pri kletincih, enkrat na mesec pa popoldan oz. zvečer v cerkvi Marijinega Srca (Herz Marien), kjer vsaj zaenkrat ostajamo.

Prva avgustovska nedelja pa že več kot četrstoletja vabi na tromejo Slovenije, Avstrije in Italije, tam za Poncami na Sv. Višarje pri Trbižu, na **romanje treh Slovenij**. Poleg župnika Martina je bilo videti tudi Ludvika in njegovega sina Mihaela iz Nieder-Olma, pa Marijo iz Gießna oziroma Oplotnice z možem in s skupino znancev. Seveda pa so prišle na Višarje tudi pevke skupine Zarja iz Ajdovščine, ki so v letu 2016 gostovale v Frankfurtu za Prešernovo proslavo. Tokrat pa so pele pri maši in pri kulturnem programu po maši. Pa tudi pol skupine Fantov z vasi iz Škocjana na Dolenjskem, ki so bili pri nas v letošnjem juniju, je prišlo. Njih pa nastop na Višarjah čaka čez leto ali dve, pa so zato prišli tudi malo na ogled. V lepem sončnem gorskem okolju je ta avgustovska nedelja zbrala večinom stalne romarje, a med njimi se najdejo vedno tudi novinci. Po smrti tamkajšnjega župnika je sedaj za vi-

Nekdanje semenišče kletincev v Frankfurtu

šarsko romarsko cerkev odgovoren nekdanji frankfurtski študent jezuit p. Peter Lah. Tudi naslednje leto bo prva avgustovska nedelja vabila k Mariji na Sv. Višarje.

V začetku avgusta se je od zemeljskega življenja poslovil 53-letni **Miroslav Lah** iz Frankfurta, kjer je tudi pokopan, rojen pa je bil na Ptuj. Naj počiva v miru! *rem*

P. Lah DJ pozdravlja na Višarjah nadškofa in vse romarje.

Pevke skupine Zarja iz Ajdovščine so pele tudi po maši.

Zarjine pevke, nekaj Fantov z vasi in kvartet klarinetistov

MÜNCHEN

Poletje je minilo prehitro, ugotavljamo vseppek na začetku septembra. In vendar so spomini lepi in si pripovedujemo med seboj dogodivščine z dopustniških dni. Nema lokrat teče beseda tudi o delu in garanju, da se uredi hiša in njeno okolje v Sloveniji in kako nam je šla v klasje še cela vrsta del, ki so prišla na vrsto po načrtih ali brez njih.

V Münchenskem župnijskem domu je bilo ta čas tudi počitniško, vendar ne brez dela. Pastoralno smo se osredotočili na redne nedeljske maše pri Svetem Duhu sredi mesta. Med udeleženci je bilo seveda manj Slovencev, več pa turistov, ki jih je mesto polno. V uradu je bilo nekaj dela s pripravami zarčencev na prejem zakramenta svetega zakona v poletnem času v domovini. Tudi bolnike imamo vedno med seboj in jim obisk nekoliko ohladi vroče dneve. Bila pa nam je dana še ta milost, da se je v naš dom za nekaj časa naselila družina iz Slovenije. Z njimi je bil mož s hudo boleznijo. Na svoje stroške so ga pripeljali v Münchensko bolnico, ki je ta čas edina na evropski celine, ki opra-

vlja posebno protonsko terapijo obsevanja. Bilo je kar nekaj zapletov, ker tega zdravljenja ni krila domača bolniška blagajna in je bilo treba urejati papirje na samoplačniški ravni. Tega pa tudi tu niso vajeni vsi uradniki v pisarnah in uprave bolnišnic. Vendar se je vse uredilo v času, ko so potekale preiskave pred samim zdravstvenim posegom. Veliko upanje, velika negotovost, veliko denarja in nazadnje vse skupaj ni privedlo do zaželenega uspeha. Bolnik ni prenesel terapevtskega postopka in se mu je zdravstveno stanje še poslabšalo, ker so nastopili neugodni stranski učinki. Več ko teden dni se je ob dobri oskrbi vrnilo toliko zdravja, da so ga s posebnim vozilom reševalne službe prepeljali domov. Bili smo žalostni skupaj z njegovimi najbližjimi, ki so ga spremljali.

Obisk sodelavcev Karitas iz koprške škofije je prinesel med nekaj naših sodelavcev prijetno izkušnjo. Začelo se je seveda s skrbmi in nabiranjem pomočnikov. Mnogi farani so bili na dopustu, vendar se jih je na koncu nabralo sedem, ki so pristopili na pomoč župnijski gospo-

Sodelavci Karitas iz škofije Koper pred slovenskim župniščem z voditeljico go. Ličen

dinji Kristini. Dva avtobusa romarjev, 108 oseb. Kako bomo to množico sprejeli, bo naša kapela dovolj velika za mašno slavlje, bomo imeli dovolj

Na koncu zadovoljna tudi gospodinja Kristina – uspelo ji je nastiti 108 ljudi.

prostora, da jim postrežemo in se primerno okrepijo na poti do Berlina, kamor so bili namenjeni? Vsa ta vprašanja smo rešili vsaj zasilno pa vendar zadovoljivo. Tako so pokomentirali v večini naši obiskovalci, ko so odhajali iz župnijskega doma. Nekaj izrednih organizacijskih zahtev smo jim naložili, da so prišli vsi v kapelo, da so po koncu maše našli vsak svoje mesto v enem od prostorov, kjer so sodelavci ponudili gostom klobaso in kruh, kumarice in senf. Bili so pošteno lačni, saj je vožnja od zgodnjih jutranjih ur do nas dodobra porabila vse, kar so zaužili pri zajtrku, kolikor so ga sploh imeli. Tako so na glas hvalili kranjske klobase in bili zadovoljni s skromnim udobjem, ki smo jim ga lahko nudili.

Po maši kratka predstavitev Münchenske župnije

Dobro vzdušje pri slovesu je bilo v zadostnje tudi našim sodelavcem, ki so odločilno pripomogli k temu.

Visok obisk je prišel prav tako nenadoma in z vsem blagoslovom. Eminenca kardinal Franc Rode se je mudil v Nemčiji na povabilo misijske družbe, kateri tudi sam pripada, ob 400-letnici karizme ustanovitelja lazaristov Vincencija Pavelskega. Po slavlju sta se s tajnikom vračala proti Sloveniji in se na kratko ustavila v našem domu. Usedli smo se k dobremu kosilu, ki ga je pripravila gospodinja Kristina, in pokramljali. Vedno je prijetno izmenjati misli in se obogatiti ob besedi s tako razgledanim in duhovnim rojakom, ki še vedno krepko dela v Rimu in služi Cerkvi.

Naša luč in njena pot do bralcev. Vsak mesec se večji del izvodov naše revije pripelje iz Ljubljane v München, kjer jo v slovenskem župnišču razpošljemo poverjenikom in naročnikom po evropskih državah. Tokrat omenjamo to delo s posebno hvaležnostjo do župnijskih sodelavcev, ki so prišli na pomoč meseca avgusta. Ta čas sta bili odsotni obe tajnici, ki sicer to urejata. Tako je bila glavna voditeljica dela spet ga. Kristina, dobri angel naše hiše. Vse delo je poteklo brez težav in so ga pomočniki opravili z velikim zanosom in veseljem in zaslužijo pohvalo. Obenem pa bralcev revije naznamo delček poti, po kateri redno prihaja do njih naše glasilo.

župnijski sodelavci

STUTT GART

Pastoralno življenje župnije

V mesecih, ki so za nami, se je dogajalo veliko pastoralnih dogodkov. Omenil bi naslednje. V Košakih pri Mariboru smo imeli srečanje v moji domovini, ki ga organizira društvo Slovenija-Stuttgart in slovenska župnija. Na srečanju se je zbralo 170 naših rojakov, ki smo v celodnevem srečanju okrepili prijateljske vezi. Ogleдали smo si vinsko klet Vinag in nato v cerkvi v Košakih imeli sveto mašo, kjer se je zbralo 8 duhovnikov in 170 vernikov. Ob lepem petju slovenskih cerkvenih pesmi, molitvi in sveti evharistiji smo bili deležni lepega srečanja. Srečanje smo nadaljevali s skupnim kosilom in druženjem.

V tem času smo imeli lepo mednarodno sveto mašo nemške, albanske in slovenske župnije, kjer je bila cerkev nabito polna in skupno kosilo in družabno srečanje. Bilo je res enkratno srečanje.

Z mladimi slovenskimi župljani se čez leto večkrat srečamo in pred počitnicami smo se zbrali na vrtu pri Ventovih, ki ga je organiziral Andrej Leben in bilo je odlično krščansko vzdušje.

V Bad Urachu in Pfullingenu smo se poslovili od Franca Breganskega, ki je odšel v večnost in je več kot 50 let zvesto služil slovenski skupnosti. Bil je dober in zvest vernik. Slovenci ga bomo zelo pogrešali, saj je bil redno prisoten pri vseh župnijskih dogodkih. Njegova življenjska pot je bila naporna in posejana s trnjem,

vendar je z zaupanjem v Jezusa Kristusa vse ovire pogumno premagoval. Dragi Franc, počivajte v miru in hvala za vse.

V slovenskem župnišču smo imeli tudi sveto mašo, pri kateri je katehumen Žiga prejel zakramente uvažanja v krščanstvo in s tem smo ga pospremili na njegovo pot krščanskega življenja. Ob tem mi prihaja misel profesorja dr. Cirila Sorča, ki pravi o krščanski skupnosti naslednje: »Zelo pomenljivo je, da pojem communio izraža hkrati evharistični obed in krščansko skupnost: prvega brez drugega ni. Če sem zedinjen s Kristusom, sem to skupaj z drugimi, in ta edinstvo se ne omejuje samo na trenutek obhajila, ampak se tu šele začne in postaja življenje, meso in kri v vsakdanosti mojega bivanja

z drugimi in poleg drugega. Tako so torej tudi individualna stvarnost mojega obhajila in bivanja in življenja Cerkve neločljivo povezane druga z drugo. Cerkev se ne rojeva kakor preprosta zveza občestev. Cerkev se rojeva iz enega kruha, enega Gospoda in izhajajoč od njega je že od samega začetka ter povsod ena in edina, eno telo, ki izhaja iz enega kruha.« Obhajanje evharistije, udeležba pri mašni daritvi je za kristjana najbolj osrečujoče dejanje in življenjskega pomena. Zato je kristjan v prvi vrsti »evharističen človek«. Cerkev se nahaja tam, kjer se kristjani zbirajo okrog oltarne mize in obhajajo mašno daritev. Na ta središčni pomen evharistije je želel spomniti pokojni papež Janez Pavel II. ob letu evharistije. Že prvi kristja-

Srečanje v moji domovini 2017

Slovensko župnišče zbira Slovence.

Pokojni
Franc Breganski

ni so poudarjali, da brez udeležbe pri sveti maši ne morejo živeti in njihovo prepoznavno znamenje je bilo skupno »lomljenje kruha«. To občestvo »pri isti mizi« je vseskozi perihoretično občestvo. Višek zbora vernih med seboj in s troedinim Bogom se uresniči v evharistiji. V njej so trinitarične razsežnosti povsem vidne. Tako je evharistija sad in dar vseh treh oseb Svete Trojice in hkrati zakramentalni način soudeležbe pri gostiji ljubezni (agape) troedinega Boga. Ta trinitarična ljubezen je vsebina »kruha«, ki ga verni lomijo in sprejemajo. V moči tega kruha bodo tudi verniki postajali družina, oblikovana po njem, katerega prejema. Zelo primerno izrazi to resničnost metropolit Stylianos: »Cerkev je občestvo v Svetem Duhu, bratstvo, ki ima svoj zgled in počelo v življenju Svete Trojice. In temelj ter hrana tega občestva je evharistija.« Enako izrazi četrta evharistična mo-

litev: »Ozri se na darovano Jagnje, ki si ga svoji Cerkvi sam pripravil. Vse, ki bodo deležni istega kruha in keliha, naj Sveti Duh združi v eno telo, da postanejo živa daritev v Kristusu, v hvalo tvojemu veličastvu.« To, kar kristjani pri evharistiji obhajajo, naj bi v svetu živeli. Sploh ni mogoče, da bi kristjan hotel v evharistiji komunicirati samo z Jezusom. On si je ustvaril telo. »Kdor komunicira z njim, nujno komunicira z vsemi njegovimi brati in sestrami, ki so postali udje enega telesa.« V evharistiji moremo najbolje spoznati to, kar hočemo izraziti s pojmom odprta Trojica. Agapična razsežnost Cerkve izraža njen izvor, ki je Bog sam v neskončni ljubezni. Ker je Bog agape, se kot takšen tudi razodeva ljudem. Njegova notranja bit kot neskončna skrivnost podarjanja, izmenjavanja in medsebojnega sprejemanja, z eno besedo ljubezen, vabi ljudi, da se tega svobodno oklenejo in sprejmejo za svoj slog življenja. Polna uresničitev zgornjih zakonitosti pa je božje kraljestvo, kateremu Cerkev pripravlja pot. Sveti Ignacij Loyolski pa je za konkretne kristjane napisal molitev, ki jo lahko moli vsak izmed nas in potem bomo na župnijo gledali z lepšimi očmi. »Gospod Jezus, učlovečena božja Beseda, nauči me

velikodušnosti. Nauči me, da ti služim tako, kakor ti zaslužiš; da dajem, ne da bi štel; da delam, ne da bi iskal počitka; da se borim, ne da bi gledal

na rane; da se izčrpam zate, ne da bi iskal drugo plačilo kakor zavest, da sem izpolnil tvojo sveto voljo. Amen.«
Aleš Kalamar

Z mladimi župljani na vrtu

Druženje pri župnijski cerkvi

S R B I J A

Vladka Šerfeze
(20. 3. 1952–4. 6. 2017)

Vladka se je rodila 20. marca 1952 v Brežicah v Sloveniji, očetu Radu Gregorevčiču, aranžerju in trgovskemu potniku, in materi Antoniji, roj. Perkman, gospodinji. Brezskrbno otroštvo in mladost je s straši preživela v Brežicah. Bila je edini otrok, ki sta ga starša vzgajala v ljubezni in medsebojnem spoštovanju. S staršema je imela topel, tesen in ljubeč odnos vse do njune smrti. Krst, prvo obhajilo in birmo je opravila v Brežicah v cerkvi sv. Lovrenca. Versko ozračje v domači hiši se ji je globoko vtisnilo v srce, tudi ko je odšla od doma in na tuje. Po končani osnovni šoli je obiskovala Srednjo frizersko šolo v Ljubljani, ob koncih tedna se je vračala domov v Brežice. Po končanem šolanju je sprva živela v Brežicah, kratek čas na Goriškem, potem pa se je leta 1976 z možem Pajem Šerfezem, pilotom, po rodu iz Zrenjanina, ki pa odlično govori slovensko, preselila v Zagreb. Tam je z družino živela vse do leta 1991, do pričetka vojne na območju nekdanje skupne države, ko so Hrvaško morali zapustiti.

Za Vladko ostajajo tri hčerke: najstarejša Laura (42), ki živi in de-

la v Sloveniji, in dvojčici Brigita in Karmen (40), ki živita in delata v Zrenjaninu. Življenje so ji napolnili z neizmernim veseljem in velikim ponosom trije vnuki: študentka Barbara (20) in osnovnošolca Peter (11) in Antonija (9), ki je ime dobila po Vladkini mami.

Hči Laura pravi o njej, kako se ji je vtisnila v najljubši spomin:

Sorodniki pokojne Vladke Šerfeze pri slovenski maši v cerkvi sv. Dominika Savia 8. julija 2017

»Hodim v malo šolo, maj ali junij je, toplo je, a ni vroče, sončen dan; zunaj se na šolskem igrišču otroci igramo gnilo jajce. Naenkrat jo zagledam: stopa proti nam, prihaja pome, ima do ramen dolge valovite, razpuščene svetle lase, rahlo se gibljejo, medtem ko hodi; oblečena je v belo plišasto krilo in belo bluzo z razkošnim ovratnikom v obliki naborka volančkov. Stopa proti meni: vsi otroci jo gledajo in se čudijo, ko izvedo, da je to moja mama, ker je tako lepa: izgleda kot vila ali angel.«

Vladka je imela zelo rada ljudi, rada se je smejala, rada je pomagala; ni poznala jeze ali zamere. Rada je imela pse, pri hiši so vedno imeli kakšnega. Nazadnje izredno prijaznega nemškega ovčarja Dona, ki je zdaj v uteho žalujočemu možu.

Blagoslovu hiš je prisostvovala Vladka 3. januarja 2014 z možem Pajem.

Rada pa je imela tudi Boga in sveto katoliško vero: rada je molila in hodila k sveti maši, kolikor je ob boleznih zmogla. Na sliki je trenutek, ko smo blagoslovili hišo za prvi petek januarja 2014, ko je prejela tudi sverte zakramente. Odkar zaradi bolezni ni mogla v cerkev, je obhajilo prejela doma.

Neizmerno rada je imela Slovenijo; domovina je bila ves čas v njenem srcu, o njej se je rada pogovarjala z rojaki salezijanci v župniji Mužlja v Vojvodini; imela je veliko domotožje, skoraj vsako leto je prihajala v Slovenijo na obiske. Zadnja leta so jo pestile težave s srcem, zato je bilo tudi obiskov vse manj in manj. Zadnjič je bila v Sloveniji poleti 2015, takrat je po dolgih letih znova videla Piran, ki ji je bil zelo pri srcu.

Zaradi srčnih težav so jo operirali letos v Beogradu enkrat uspešno, po drugi operaciji pa je za vedno zaspala v nedeljo, 4. junija 2017. Njen poslednji dom je na evangeličanskem pokopališču v Zrenjaninu. K večnemu počitku so jo pospremili v torek, 6. junija, družina in številni prijatelji, obred pa je v slovenskem in srbskem jeziku opravil salezijanec Janez iz njene mužljanske župnije.

Na koncu smo se poslovili od nje s Slomškovo pesmijo »V nebesih sem doma«. Z njo je pokopana tudi pest slovenske zemlje iz groba njenih staršev, ki počivata na pokopališču v njenih ljubih Brežicah. Upamo, da se je po tolikih preizkušnjah njeno srce končno umirilo v nebeški domovini pri Jezusovem in Marijinem srcu.

Laura Orel in Janez Jelen

Naša slovenska beseda

V soboto, 3. junija, je v Ljudskem gledališču Toša Jovanović v Velikem Bečkereku (Zrenjanin v Banatu, Vojvodina) že enajsti zapovrstjo potekala tradicionalna prireditev »Naša slovenska beseda«, literarno srečanje udeležencev dopolnilnih šol slovenskega jezika in kulture, ljubiteljev slovenske kulture ter posameznih slovenskih društev, ki delujejo v raznih krajih Srbije. Nastopili so tudi zbori iz Zrenjanina, Novega Sada, Beograda in od drugod. Zapele so med drugim slovensko in srbsko himno, pesem Mojmirja Sepeta »Zemlja pleše«, slovensko ljudsko iz Istre »Dajte, dajte«, ljudsko »Nocoj pa oh nocoj« v priredbi Frana Venturinja, Davorina Jenka »Strunam«, kakor tudi narodne »Sijaj sijaj sončece«, priljubljeno popevko »Slovenija, od kod lepote tvoje«, »Tam dol na ravnem polju«, »Ob bistrem potoku je mlin«, »Barčica po morju plava«, »Mi se mamo radi«, melo-igro »Vse kar lazi po tem sveti« in druge. Kot gostitelj in organizator manifestacije je imelo častno mesto slovensko društvo »Planika« iz Zrenjanina skupaj z istoimenskim zborom, številna mladinska skupina pa nas je presenetila tudi iz nekdanjega slovenskega naselja Gudurice pri Vršču. Letos so bile posebne gostje prireditve »Brinke«, ženska vokalna skupina iz Grosupljega. V teh dneh je potekal v Zrenjaninu tudi mednarodni zborovski festival »Slobodan Bursać«, kjer sta se predstavila tudi

Posebno priznanje sta prejela Vera Popović in Aleksander Dragar.

Gledalci so pozorno spremljali nastopajoče skupine.

zboru Brinke in Planika. Vsekakor smo lahko veseli, da se slovenska pesem sliši v tukajšnjih krajih in da je nagovorila tudi širšo javnost.

Prireditev je odprl zbor Planika s himnama, vse prisotne pa je nagovoril predsednik slovenskega društva Planika Rudolf Tot. Program sta povezovali Vera Popović in Milena Spremo.

Program se je pričel s slovensko in srbsko himno. Sledile so recitacije, pesmi, dramatizacije in ples. Vsak je želel pokazati tisto, v čemer je najboljši. Tako kot vsako leto so tudi letos udeleženci prireditve spletni venček slovenskih pesmi, zgodb ter iger, povezanih z glasbo. Vsebinska programa je bila raznovrstna in zanimiva. Med gledalci je bilo veliko otrok, ki ob tovrstnih druženjih spoznavajo omiko in izročilo, pesem in jezik svojih prednikov ter se spoznajo z otroki drugih slovenskih društev.

Priznanja za odlično delovanje

Po nastopu Brinke smo razglasili »besednika leta 2017«; nagrado sta letos prejela Vera Popović in Aleksander Dragar za svoj kulturni doprinos v Društvu Slovencev Planika iz Zrenjanina in za delo z otroki. Med drugim sta nagrajenca tudi mentorja

Domači pevski zbor Planika iz Velikega Bečkereka

Predsednik slovenskega društva Planika Rudolf Tot

Ženska vokalna skupina Brinke iz Grosupljega je bila častni gost prireditve.

otroške predstave »Poezija igrarija«, ki je nastala v sodelovanju z mladimi udeleženci dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Zrenjaninu ter v mesecu aprilu prejela posebno pohvalo na Otroškem gledališkem festivalu v Ljubljani. S predstavo so se učenci predstavili tudi na prireditvi »Naša slovenska beseda« ter poželi navdušen aplavz.

Prireditve so se udeležila sledeča slovenska društva iz Srbije: Društvo Slovencev »Sava« iz Beograda, Društvo Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada, Združenje Slovencev »Logarska dolina« iz Pančeva, Društvo Slovencev »Kula« iz Vršca, Društvo Slovencev »Triglav« iz Subotice ter

Slovenska kulturna skupnost »France Prešeren« iz Niša. Neverjetno, koliko truda so vložili v priprave mladi in stari, ki vsi živijo v okolju, kjer imajo malo možnosti za učenje in uporabo slovenščine. Zato je vsak njihov prispevek toliko dragocenejši.

Priznanje za svoj trud in prispevek pri ohranjanju in negovanju slovenskega jezika so prejele prisotne učiteljice Rut Zlobec, Tatjana Bukvič in Milena Spremo. Organizator je odlikoval tudi zborovodkinjo Brink Tini Vlahič ter zborovodkinjo Planike Danielo Avram. Brinke so se zahvalile tako organizatorju prireditve kot tudi učitelju Zoranu Jovičiću, ki je organiziral njihov prihod v Srbijo ter gostovanje po društvih. Voditeljici prireditve pa sta se zahvalili predsedniku Društva Slovencev »Planika« Rudolfu Totu za njegov trud, skrbnost in odgovorno delo.

Po končani prireditvi so se prisotni družili ob skupnem kosilu v Dijaškem domu Angelina Kojić Gina. Otroci in odrasli so se nato sprehodili po sončnem Zrenjaninu in tako smo skupaj preživeli lep dan.

Vsa pohvala gre organizatorjem, ki posvečajo veliko pozornost in skrb svojim članom in obiskovalcem. To je lep način, da se družimo med seboj Slovenci in naši prijatelji, ki jih tukaj ni malo.

Janez Jelen

ŠVEDSKA

GÖTEBORG

Čestitke jubilantu Stojanu Cotiču iz Opatjega sela

Meseca marca letos je praznoval 60-letnico rojstva Stojan Cotič iz Opatjega sela na Krasu, sicer pa nekdanji predsednik SD v Olofströmu, na vzhodni obali Švedske. Leta 1994 je organiziral 20. obletnico imenovanega društva, kar je ostalo v spominu rojakom daleč naokoli kakor tudi meščanom tega mesta. Kajti Stojan je zbral okoli tisoč rojakov in gostov na tem praznovanju, ki ga je povzdignil tudi ansambel Lojzeta Slaka.

Kmalu potem se je Stojan podal na pot domov, kjer sedaj vodi Spar v Qulandiji v Novi Gorici. Je resnično vodja, ki zna delati tudi z okoli sto ljudmi v tem podjetju. Sicer pa sta skupaj z ženo Mileno tudi dobra starša zelo pridnima hčerama Karolini, ki živi v Ljubljani, in Patriciji, ki poročena živi in z možem delata v Karlsruheju v Nemčiji. V gostilni pri Furlanu v Braniku smo jubilanta »močno zalili«, a ne premočno. Praznovanje jubileja je bilo na višini, po programu, po jedači in pijači, saj so bila sama izbrana jedila, kakor tudi po čudovitem odnosu gostov in jubilanta Stojana. Dragi Stojan, hvala ti za vso veliko poslanstvo, ki si ga z veliko odgovornostjo opravil na Švedskem, kakor ga sedaj opravljaš v Novi Gorici. Bog te živi na mnoga zdrava leta! Želim ti obilje božjega blagoslova, ki naj se razlije v obilju tudi nad tvojo družino in tudi nad vajine drage domače! Ostani-te zvest-i materi, domovini, Bogu!

Spoved prvoobhajancev v Malmöju, krst Grete Sare Helene Žižmond v Växjö, tretji dan pa še sv. maši v Jönköpingu ter Göteborgu, vse to je zahtevalo tri dni potovanj z obveznostmi do šestih prvoobhajancev in njihovih staršev, kakor drugi dan do novokrščenke Sare in njenih domačih, tretji dan pa seveda do rojakov v omenje-

Jubilantu Stojanu Cotiču je zaigralo 17 frajtonaric.

nih dveh župnijah. Trikrat med dvesto in tristo km na dan, res pestro življenje v avtomobilu kakor tudi obveznosti do rojakov.

Slovenski dušni pastir je hvaležen staršem prvoobhajancev iz Malmöja, ki so spremljali otroke k prvi sv. spovedi, na katero so se pripravili. Po končani spovedi so se starši in otroci pogovorili z duhovnikom Zvonetom glede organizacije prvega sv. obhajila v Vadsteni, glede obnovitve krstnih obljub ter glede recitacij. Otroci so živeli v velikem pričakovanju, ko bodo smeli Jezusa prvič prejeti v svoje srce. Bog blagoslovi njih in njihove družine, da bodo sedaj imeli Jezusa za največjega in zaupnega Prijatelja. Hvala za pomoč Natalii in Diani ter družini Habjanič!

V soboto, 20. maja, je bil v cerkvi sv. Mihaela v Växjö krst Grete Sare Helene Žižmond. Poleg mame Hanne in očeta Zdravka sta se krstnega slavja še posebej veselila tudi stara starša, deda Vlado in baka Zlata, ki pa sta zaradi Vladove boleznii morala še tisto noč nujno v bolnico. Tako deda Vlado ni mogel biti navzoč pri tem veselem dogodku. Baka Zlata pa se je slavju pridružila kasneje v dvorani. Bog blagoslovi mlado družino Žižmond in ji nakloni vseh potrebnih milosti, da bo mala Sara zrasla v dobro kristjanko, v dobrega božjega otroka. Čestitke staršem in botri Heleni!

Letos je bil čas po veliki noči še posebej bogat z dogodki, veselimi in žalostnimi tudi. Tako se je slovenska skupnost iz Nybra skupaj s sorodniki in ženo Anico **pokojnega Ferdinanda Zakrajška** od njega še zadnjič poslovila v cerkvi v Älghultu 15. junija s pogrebno sv. mašo. Po njej je sledil pogreb na tamkajšnjem pokopališču. Po maši, pri kateri so rojaki zavzeto prosili za mir in pokoj duše pokojnega Ferda, so se vsi zbrali v župnijski dvorani, kjer so ob jedi skupaj kramljali in se spominjali pokojnega, ki je z veseljem vzel v roke tudi frajtonarico in rad nanjo zaigral. Viktor Semprimožnik je kasneje pripovedoval, da ga je Ferdo celo obiskal in ga prosil za inštrukcije za igranje na harmoniko. Naj dragi rojak Ferdo v miru počiva v tuji zemlji in tam čaka vstajenja telesa od mrtvih! Hvala Anici in vsem njenim za občuteno postrežbo in pomoč Ferdu v njegovi kar dolgi in težki bolezni.

Čez dva dni po tem dogodku je sledilo veselje v Göteborgu, saj je **Hanna Jakovljevič** 17. junija tega leta postala božji otrok, ko je bila deležna krstne milosti. Hvala očetu Aleksandru in mami Tsvetsanki, ki sta se pred nekaj leti preselila iz Slovenije in so zaposlili za krst njihove novorojenke Hanne. Božjega blagoslova in vseh potrebnih milosti vošči slovenski dušni pastir, da bo dete raslo v starosti in modrosti pri Bogu in pri ljudeh, da bo v veselje Bo-

gu in vsej katoliški skupnosti na Švedskem kakor tudi v Sloveniji.

V času dopusta je Bog poklical k sebi kar nekaj naših rojakov. Ker je bil slovenski dušni pastir Zvone tudi doma zelo zaposlen z različnimi dogodki, obveznostmi, dovolite, da vsaj omeni pokojne, za katere je zvedel od njihovih domačih. Takoj, ko se je 26. junija podal na pot domov, je zvedel za smrt **Jožeta Kocjana** iz Göteborga. Malo za tem ga je poklicala rojakinja iz Landskrone (op. žal se imena in priimka ne spomnim), da ji je umrla sestra dvojčka, stara komaj 64 let. Kakšen dan kasneje je zvedel po telefonu, da je zapustila slovensko skupnost v Stockholmu Štefka Jarc. Kasneje je odšel na pot v večnost tudi rojak iz Göteborga **Ivan Cesar**. Svojo življenjsko pot je po hudi in težki bolezni dokončal tudi **Vlado Žižmond** iz Värnama.

Vsem domačim in njihovim prijateljem izreka slovenski dušni pastir iskreno sožalje in spomin v molitvi. Obenem pa vabi njihove domače, da se radi udeležujejo sv. maš v tej ali oni slovenski skupnosti, v tej ali oni župniji, kjer skupaj prosimo za vaše drage rajne in kjer božja Beseda krepi »klecava kolena« vere, hoje za Kristusom. »Vsi bomo enkrat zaspali, v hišo Očetovo šli, delo za vselej končali, v miru počivali vsi!« Počivajte v miru! Hvala vam za vašo zvestobo Bogu in bližnjim.

Čas dopusta v Sloveniji je bil za švedskega vagabunda Zvoneta zelo aktiven. Najprej se je zahvaljeval pri polnočni sv. maši pri sv. Jakobu v Ljubljani za 35 let duhovništva. Pri sestrah salezijankah na Gornjem trgu je našel začasno bivališče. Na praznik apostolskih prvakov Petra in Pavla je bil na novomašnem posvečenju v stolnici. Skupaj z ID Slovenija v svetu je v soboto, 1. julija, praznoval zahvalno sv. mašo v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano, kjer je sodeloval tudi pri okrogli mizi ob 25-letnici delovanja tega dru-

Andreja Grašič Koblar z Norveške v pogovoru z Jožetom Drolcem na Brezjah, levo organist Dominik Trt

Ena gasilska s švedsko-slovenskega vandravanja

Hanna Jakovljevič iz Lilla Edet je postala božji otrok.

štva. Prvo nedeljo se je udeležil nove maše Gabriela Kavčiča na Ledinah nad Spodnjo Idrijo. Potem je sledila pot domov, na spodnje Štajersko in v četrtek je že bil na vseslovenskem srečanju v slovenskem parlamentu. V soboto pred drugo nedeljo je sledilo družinsko romanje na Svete gore in praznovanje pri bratu Zdenku ter svakinji Eriki doma v Blatnem. Dan potem je sledilo presenečenje, saj je Štefko Količ praznoval rojstni dan in sta skupaj z Zvonetom z avionom poletela iz Dobove proti Svetim goram in nato preko Prihove proti Sv. Lovrencu na Pohorju ter čez Pohorje nazaj proti Celju in preko Kozjanskega proti Brestanici in nato nad Brežice in nazaj v Dobovo. Ob

10. uri pa je bil švedski vagabund že pred oltarjem v Pišecah. Kakšno doživetje! Štefko in Mateja, hvala za veliko presenečenje!

Švedsko-slovensko vandranje je letos potekalo v Baški grapi: Huda južna, Bača, Ponikve, Most na Soči, Mengore itd., nazadnje pa zaključek na Brezjah, seveda po orkanski nevihti od Škofje Loke do Kranja in še malo naprej. Brezje pa je pohodnike sprejelo že brez dežja. Hvala Veriju Krajniku, hvala vsem vodičem in vodičkam na terenu za čudovito vodenje po teh krajih, kjer so udeleženci spoznavali zgodovino, življenje v težkih pogojih, kjer si ljudje še danes prizadevajo ohraniti slovenstvo. Hvala Milanu Ci-

zlu in vsem ostalim udeležencem za pomoč pri organizaciji kakor tudi za vso potrpežljivost na terenu. Hvala Dominiku Krto za letošnje spremljanje zahvalnega romanja na Brezjah. Enkratno doživetje medsebojnega druženja rojakov s Švedske in njihovih švedskih partnerjev kakor tudi rojakov iz Slovenije. V nedeljo je sledila zahvalna sv. maša kar pred cerkvijo na Mengorah, kar je bilo spet čisto novo doživetje, ko je narava postala ena sama prekrasna katedrala, kjer so navzoči slavili velika božja dela. Na veselo snidenje naslednje leto za vikend ob tretji nedelji.

Po počitnicah in dopustu pa spet veselo na delo! Dragi rojaki, radi se

udeležujte vaših srečanj na terenu. Sv. maše so po ustaljenem redu in tako bo tudi vnaprej, dokler bodo moči in bo zdravje služilo. Dobrodošli prvo nedeljo v mesecu v Landskroni ob 12.30 ter v Malmöju ob 16.30, drugo nedeljo v Halmstadu ob 9.30 ter v Helsingborgu ob 17.00, tretjo nedeljo v Jönkopingu ob 10.00 ter v Göteborgu ob 16.00, v soboto pred četrto nedeljo v kripti stolne cerkve v Stockholmu ob 17.00 ter četrto nedeljo v Eskilstuni ob 10.00 in v Köpingu ob 15.00. Peto nedeljo pa dobrodošli v Olofströmu ob 11.00 ter nato v Nybro ob 16.30. Izprosimo si potrebnega blagoslova za življenje!

Zvone Podvinski

Mengore, zaključek nedeljskega vandranja

Planinsko romarska sveta maša se često zaključí pri Mariji na Brezjah.

Jurčki osmerčki, dar Zvonetu od Alojza Megliča iz Köpinga

Slovo od pokojnega Ferdinanda Zakrajška iz Alsterma

Zvone Podvinski je sodeloval na okrogli mizi ob 25-letnici ID Slovenija v svetu.

Dr. Andrej FINK

ROMANJE TREH SLOVENIJ

Upanje v večno Slovenijo (Predavanje – 2. del)

Pod težo okupacije in vojnih razmer je divjala revolucija. Atentati in uboji po mestih. Teroriziranje podeželja. Kombinirala sta se okupatorjeva brutalnost in revolucionarna perverznost. Ta je bila toliko hujša, ker je izrabljala domoljubje mnogih, ki so v začetku sledili lepim besedam o svobodi in uporabi proti okupatorjem. Kmalu je bilo za vse jasno, kakšne narave je propagirana Fronta, proti komu je usmerjena in za kakšno svobodo gre. Žrtve revolucije same govorijo o tem in danes že ni več treba preveč

argumentirati, saj je cela Slovenija eno samo pokopališče in neprestano odkrivajo nova množična morišča, da o posameznih ne govorimo. Za kakšno svobodo jim je šlo, je pa tudi jasno, saj ste v domovini živeli Slovenci njeno grenkobo predolge okušanji. Še danes nas ta grenkoba spremlja in moramo prenašati njene zle učinke.

S prvimi atentati v Ljubljani (npr. duhovnika Lamberta Ehrlicha, ki se ga v tem kraju posebej spominjamo) in sledečimi grozotami na podeželju sta komunistična revolucija in njena Fronta izkazovali

svoj pravi obraz. Njene žrtve so bili samo Slovenci, ne okupatorji. Samoobramba, ki je pod različnimi imeni začela braniti domove in življenja pred prvatnim razdejanjem komunističnega nasilja, je postajala vedno bolj uspešna. Če bi ne bilo mednarodnopolitičnih dogovorov (npr. na Jalti), bi se Slovenci lahko ubranili

komunistične tiranije. Z mednarodnim spletom dogodkov pa smo bili kljub plemenitim prizadevanjem, junaštvu in mučeništvu pahnjani v moderno barbarstvo, s suženjstvom vred, ki je trajalo pol stoletja. Na našem narodnem telesu, predvsem pa na duši je to barbarstvo pustilo neizbrisne brazgotine, ki jih bomo morali s časom s težavo asimilirati, predelati, prerasti, pa tudi s ponosom nositi v prihodnost, kot če bi bili na nek način že poveščani, od daleč podobni tistim v Svetem pismu, ki so šli skozi veliko preizkušnjo.

V polstoletni dobi trpljenja nesvobodne domovine pod Triglavom smo pa Slovenci v zdomstvu, ki smo se rešili pred holokavstom in pred ječo, bili v svetu vaši glasniki. Bili smo oropani konkretne domovine, a smo, kot rečeno, nosili s seboj domovino v glavah in srcih. Ker nam ni nihče stregel po življenju niti nam omejeval osebne niti skupinske svobode, smo v materialni revščini, a nemoteno lahko naprej ohranjali in gojili neokrnjene slovenske vrednote. Živeli smo v diaspori, torej razpršeni, a je ta diaspora bila nadvse aktivna. Smrt, ki je ostala za nami, nas v širnem in svobodnem svetu ni strla. Plodovito delo je bilo tisto, kar nam je ohranjalo življenje v slovenskem duhu. Predvsem prvi generaciji, tisti, ki je bila vkoreninjena še v Sloveniji, ki je zato v tujini najbolj trpela, gredo vse zasluge za bogato in plodovito ustvarjalnost, ki jo je izkazala v težkih časih telesne oddaljenosti od rodne kraja. Ta ustvarjalnost se je kazala v kulturi, v duhovnem življenju, v našem šolstvu, v prosveti, na splošno v družabnem življenju, v naših organizacijah. Naj tu posebej omenim kulturno ustanovo, ki je imela svoje središče v argentinskem glavnem mestu Buenos Aires, Slovensko kulturno akcijo, ki je bila skozi štirideset let, v temnih časih naše domovine v svetovnem slovenskem merilu predstavnica svobodne slovenske kulturne dejavnosti in ustvarjalnosti. Člani druge generacije smo kot otroci in pozneje mladostniki spoznavali gigantsko delo, ob njih rastle, jih občudovali, od njih prejemale živa slovenska izročila in jih še danes skušamo posnemati v njihovi ljubezni do domovine. Generacije za njimi imamo po njihovi zaslugi pred seboj neprekinjen in nepokvarjen film slovenske zgodovine. Za nas v vsakdanjem življenju ni bilo travmatičnega preloma, ruptуре, v slovenskem narodu. Za nas je bilo slovensko življenje presajeno iz slovenske zemlje in vsajeno v tujo, toda rastlina z njenimi sokovi vred je bila ista. Travmo, ki je zadela Slovenijo, smo seveda spoznavali in jo tudi mi nosili s seboj kot križ, ki je bil naložen vsem, le da je nam bila prizanesena njegova materialna (telesna) teža. Duhovno

smo pa spremljali vsakodnevno žalost, ki se je v najbolj nepričakovanih trenutkih pojavljala na obrazih in v izrazih naših starejših. Vsi skupaj smo pa, vsak po svoje, spremljali iz relativne oddaljenosti trpljenje zaslužene domovine. Naša diaspora je torej bila kreativna na podlagi večnih slovenskih vrednot. O

tem pričajo vsa dela, ki jih že šestindvajset let lahko dan za dnem spoznava matična Slovenija in ki so ji v ponos.

Po petih desetletjih, ki so se zdela neskončna, pa je vendar skoraj nepričakovano nastopil trenutek, ki se ga nismo nadejali. Tudi tu je vplivalo mednarodno dogajanje. Sovjetski blok je začel pokati po šivih. Zanimivo je, da so se romanja, kot je današnje, začela na pobudo msgr. Vinka Žaklja prav takrat, leta 1989, torej prav v letu velikih prelomnih dogodkov v Evropi ob krhanju v komunističnem bloku.

Padec berlinskega zidu je bil samo zunanja podoba izvotlitve perverzega komunističnega platonizma, ki ni več mogel z enoumjem niti miselno niti dejansko obvladovati položaja. Tudi pri nas se je začelo počasi odpirati, ko je vladajoči razred uvidel, proti svojim željam, da se je treba kameleonsko prilagajati mednarodnemu trenutku. Prišle so volitve, 8. aprila 1990, na katerih je zmagal Demos, kmalu za tem pa plebiscit, ki je decembra istega leta oboje zaokrožil in našo usodo definitivno preusmeril v politični pluralizem in samostojnost. Tako množičnega, skoraj 90-odstotnega složnega nastopa slovenskega naroda še nismo poznali v vsej naši zgodovini. Tok zgodovine je bil pospešen tudi pri nas in v letu in pol smo demokratično razglasili svojo samostojnost in bili relativno kmalu priznani od mednarodne skupnosti kot suverena in polnopravna država v posvetu narodov. Takrat nas je za hip zapustil moreč stoletni občutek prestanega trpljenja. Veselje je prekipevalo ob edinstvenem dosežku. Na zunaj je za trenutek ostal za nami tudi slovenski holokavst, pomanjkanje človekovih pravic in svoboščin, neprodušno zaprte meje, zatohlost ozračja, brezperspektivnost ... Vrata slovenskega koncentracijskega taborišča so se odprla, vse možnosti so bile pred nami, neizmeren prostor prave svobode se nam je odprl ...! Z nepopisnim veseljem smo se vsi Slovenci, doma, za mejami in v zdomstvu srečali z milostnim trenutkom, ki nam ga je gotovo izprosilo skondenzirano trpljenje. Iz stare Grčije nam prihaja pojem in beseda »kairos«, ugodni trenutek, trenutek torej, ki ga prej nikoli ni bilo in ki se verjetno dolgo ne bo ponovno pojavil. Z navdihom od zgoraj smo ga znali izkoristiti in uporabiti. Danes smo še vedno njegovi dediči.

Lahko ste že pomislili: Vse to je govorjenje o preteklosti, ki je že za nami. Kaj pa danes in jutri? Brez preteklosti ni sedanosti, in brez jasnosti pri obravnavanju obeh ni prihodnosti. Zato je prav, da vemo, od kod prihajamo in kaj vse je za nami. Slovenci nismo od včeraj, čeprav bi nas nekateri želeli prepričati, da se je naša zgodovina začela

še leta 1945. Slovenci nismo od včeraj! Imamo preteklost, imamo pa tudi prihodnost.

Zato je prav, da se vsi neprestano sprašujemo o tem, kakšno Slovenijo imamo danes, kakšno Slovenijo hočemo jutri in kaj smo pripravljeni zanjo storiti. Katere so nujne spremembe, ki jih moramo prebuditi in izvesti?

Prva je gotovo v tem, da skrbimo za svojo notranjost, to je, da si prizadevamo za čim višjo raven naših kreposti. Da ja ne bi govorili o drugih, medtem ko bi bila naša notranjost nepospravljena in zanemarjena. V takem stanju ne bi bili sposobni večjih niti posameznih niti skupinskih podvigov in ne bi mogli s sv. Stanislavom reči, da smo »za višje stvari ustvarjeni«. Naša notranjost je torej prva naša skrb. Za tem pa se lahko začnemo spraševati o skupinskih težavah in značilnostih.

Ob tem so zanimive nekatere misli, ki jih je že večkrat izpovedala Nobelova nagrajenska za literaturo iz leta 2015, Belorusinja Svetlana Aleksijevič. Kot novinarka in pisateljica že štirideset let opazuje sebe in sodržavljanke in danes, šestindvajset let po imploziji Sovjetske zveze trdi zase in zanje, da so še vsi prav taki sovjeti kot prej. Današnji »homo post-sovieticus« je miselno še vedno vpet v prejšnji sistem in se od njega težko osvobodi. Težko razume, kaj je prava svoboda in demokracija. Uporablja ti besedi, a jima ne zna dati prave vsebine, ker je celo življenje živel v »lagerju«, kot pravi ona. V marksistično-leninističnem laboratoriju je bil skonstruiran kot novi človek. Kako naj se sedaj spremeni in v kaj? Ne zna iti iz sebe. Zase pravi, da ji je to uspelo, čeprav je bila vzgojena v totalitarnem okolju, a ji uspeva z veliko težavo. Pravi, da je nekaj »sovjetskega človeka« še vedno v njej.

Pri nas smo bili zunanjepolitično protisovjetski, notranjepolitično pa verjetno precej enaki. Kako je z nami v tej zadevi? Kje moramo začeti spreminjati, da bo nekoč drugače? Nekaj se je spremenilo, marsikaj iz bolne polpreteklosti pa ostaja. Zadeva je v pravem razlikovanju med obema.

Premostiti moramo travmo, ki nas je zadela. Vstati moramo iz mrtvila, ki nam ga je pustila doba enoumne brezizhodnosti. Danes moramo narediti čim več, da celimo tiste najhujše rane, ki so danes v notranjosti. Na novo je treba povezati preteklost s sedanostjo, ki je uprta v prihodnost. To ni nikakršna nostalgija niti ne konservativnost. Je naprednost v pravem pomenu besede.

Predvsem ne tarnajmo, da se ne da nič napraviti. Ne bodimo taki, kot sta bila učenca na poti v Emavs, ki sta uhajala pred stvarnostjo, ki se jima je zdela neprijazna in izgubljena: »Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo rešil Izrael. Vrh vsega pa je danes že tretji dan, odkar se je to zgodilo. Žene so sicer po angelih pripovedovale, da živi, njega pa še nismo videli ...« Danes bi lahko kdo izmed nas v Sloveniji rekel: Vrh vsega je danes minilo že 26 let, pa še nismo videli spremembe v jedru ... Učenca na poti v Emavs sta tako tarnala, pa sta imela Rešitelja in rešitev pred seboj ... Rešitev je bila res drugačna, kot sta si jo predstavljala. Njune oči pa so bile čudno zastrtre, da bi to rešitev spoznala. Šele potem sta ugotavljala: »Kako nespametna sva bila in res počasna v srcu ... Ali ni najino srce gorelo, ko nama je po poti govoril ...?« Vstala sta in še tisto uro, v temi šla na pot proti Jeruzalemu. Dragi rojaki, imejmo duhovno odprte oči, da bomo videli s srcem, kar je že na dlani, da ne bomo še mi nespametni in počasni.

Se nadaljuje

Tretje poglavje

Čez deset dni je Marcel zvečer opazil, da Seksta ni pri mizi. »Kje je?« je vprašal poveljnik in pokazal na prazni stol.

»Zlomil si je nogo,« je pojasnil Pavel.

»Kdaj?«

»Danes popoldne.«

»Kako?«

»Vrata trdnjavske ograde so padla nanj.«

Marcel je pri priči vstal; Pavel je šel za njim in oba sta usmerila korake proti Sekstovi sobi.

»Je zlom hud?«

»Ne, gladek. V stegnu. Noga ni preveč razmesarjena.«

Sekst je ležal zleknjen na hrbtu in na čelu so mu stale potne srage; skušal je pozdraviti.

»Ali zelo boli?«

»Ne,« je zagotavljal Sekst in stisnil zobe.

»Pogumen si, toda slepariš,« se je obregnil Marcel. »Pravi rimski slepar. Pa če bi te na kose raztrgalo, bi ne priznal bolečin. Ležišče je slabo, čisto pogreznjeno je; moramo najti kaj boljšega. Si že jedel?«

Sekst je zanikal; tudi lačen da ni.

»Bomo že videli,« je rekel Marcel nataktno.

Drugo jutro se je po vseh šotorih razširila novica, da je novi, odrezavi poveljnik prišel v častniško kuhinjo in sam skuhal krepčilno juho za Seksta; potem je dal ranjenca prenesti v zračnejšo sobo in nato nadzoroval ureditev bolniške postelje.

Tisti dan je postal Marcel poveljnik trdnjave Minoe. Demetriji ni jemal več bodala na ležišču in ni več zapahnil vrat.

Drugo dopoldne se Pavel ni zmenil za stražarja ter je brez vsega, le z lahnim pozdravom stopil v poveljnikovo sobo. Marcel je pokazal prazen stol in Pavel se je spustil nanj.

»Vroč dan, kaj, centurij Pavel?«

»V Gazi nam ni mar milo vreme, poveljnik. Prebivalci so s podnebjem zadovoljni. Ali je vroče ali pa mrzlo.«

Pavel je nagnil stol nazaj ter si vtaknil palca za pas. »Judje bodo kmalu slavili pomemben praznik. Cel teden traja po polni luni meseca nizana. Si morda že kaj slišal o tem?«

»Ne, nimam pojma. Ali tudi nas kaj zadeva?«

»To je vsakoletni teden pashe, kakor mu pravijo, in je spomin na odhod iz Egipta.«

»Kaj pa iščejo Judje v Egiptu?«

»Danes nič,« je smeje se odvrnil Pavel. »Temu je že petnajst sto let.«

»Tako – pa se še danes spominjajo?«

»Judje ne pozabijo ničesar, poveljnik. Vsako leto ta čas odhajajo vsi, ki le morejo, na velikonočno večerjo v Jeruzalem. Tedaj je tudi priložnost, da se sestanejo sorodniki, hkrati pa tudi za veseljačenje, dražbe in vse mogoče kupčije. Od daleč prihajajo karavane z blagom. Na tisoče ljudi preplavi mesto ali pa šotorijo po okoliških gričih. Prav vabljiv prizor.«

»Si bil ti že tam?«

»Sleherno od enajstih let, kar sem tukaj,« je pritrtil Pavel. »Jeruzalemski upravitelj pričakuje, da bodo čete iz trdnjav v Kafarnaumu, Cezareji, Jopi in Minoi prišle v Jeruzalem in vzdrževale red.«

»Potemtakem je te ljudi težko krotiti?«

»Tako hudo ravno ni, poveljnik. Toda vselej, kadar se zbere toliko Judov,lušljajo o vstaji. Prepevajo žalostinke in jadikujejo o zgubljeni dediščini. Kolikor vem, se ni iz tega izcimilo nikdar kaj več kot mali populčni nemiri. Toda upravitelj misli, da je dobro, če se ta čas po mestu večkrat pokažejo rimske uniforme ter se malce zaustavijo v bližini templja.«

»Ali nas bodo uradno poklicali?«

»Ne, upravitelju se ne zdi vredno pošiljati sla. Vnaprej računa, da bodo čete iz Minoe prispele.«

»Prav, Pavel. Koliko ljudi pa naj pošljemo in kdaj naj odrinejo?«

»Stotnijo. Pot traja tri dni. Pojutrišnjem je treba odriniti.«

»Pripravi vse potrebno, Pavel. Ali boš vodil četo ti ali pa se ti je ta pohod že priskutil?«

»Priskutil? Še zdaleč ne! To je zame najbolj zabaven dan v letu! In če ti smem predlagati, tribun, potem upam, da bo to tudi zate prijetno razvedrilo.«

»Bom pa šel, če mi ti svetuješ. Kaj pa je treba vzeti s seboj?«

»Ne preveč. Nadel si bomo praznične uniforme in ponosen boš lahko na naše vojščake. Ta pohod je za vsakega udeleženca odlikovanje in moštvo si že pridno snaži orožje. S seboj ne bomo vzeli drugega kot najpotrebnejše za šotore ter popotno brašno. V Jeruzalemu bomo bivali v udobnih lesenjačah in hrana, ki nam jo preskrbijo mestni bogataši, je imenitna.«

»Kaj?« Marcel je začudeno dvignil glavo. »Ali se v Jeruzalemu ne upirajo rimski oblasti?«

Pavel se je posmehljivo zasmejal.

»Da, preprosto ljudstvo trpi pod rimskim jarmom. Bogatini, med katerimi so mnogi Tiberijevi davkarji, – ki obdržijo polovico davka zase, – so popolnoma zadovoljni. Javno se kajpak tudi ti naduteži delajo, kot bi objokovali izgubo svojega kraljestva, toda če bi prišlo do upora, bi bili vsi iz sebe. Videl boš, da so se mestni očetje, prav tako kot upravitelj, zredili iz tujega žepa, čeprav tarnajo o pomanjkanju.«

»Komaj verjamem, Pavel! Vedno sem slišal, da so Judje strahotni rodoljubi in da bridko sovražijo rimsko oblast.«

»Da, tribun, za ljudstvo to popolnoma velja. Upa, da bo spet doseglo neodvisnost. Gotovo si že slišal o Mesiju, ki ga pričakuje?«

»Ne! Kaj je to?«

»Oh, stara bajka. Mesija je odrešenik, tribun. Po besedah judovskih prerokov bo nekega dne prišel in popeljal ljudstvo v svobodo.«

»O tem ne vem ničesar,« je rekel Marcel, kakor bi mu ne bilo nič mar. »Za praznoverje se nisem nikdar kaj prida menil.«

»Jaz tudi ne,« je zagotavljal Pavel. »Toda v velikonočnem tednu slišiš vsepovsod o Mesiju. V dolga, črna oblačila napravljeni, z nazaj vrženimi glavami in z zaprtimi očmi stopajo bogatini v procesijah, se bijejo na prsi in kličejo Mesija. Toda v resnici si ga ne žele. Bili bi prvi, ki bi potlačili upor proti rimski oblasti.«

»Potem so pa ostudni hinavci!« je dejal Marcel.

»Natančno! Toda njihova jedača je odlična.«

Tribun je molče zmajal z glavo. Nato je spet začel: »Vem, Pavel, da je svet poln podlosti. Toda to je njen vrh!«

»Prav gotovo. Najbolj pa se mi upira dolga vrsta beračev, bolnikov in trpečih, ki se vleče za temi velikimi goljufi in pri tem živi v zmoti, da je njihova stvar v dobrih rokah.« Ta trenutek je zapazil, da je stal Demetriji v veži in vse slišal. Marcel je šel za njegovim pogledom.

»Grški suženj si misli svoje, centurij,« je rekel zaupno. »Lahko si brez skrbi; nikdar ne bo izdal osebne pogovora.«

»Hotel sem reči, tribun,« je poltiho nadaljeval Pavel, »da politični položaj v Jeruzalemu ni nič nenavadnega.« Sklonil se je in prešel v šepet: »Poveljnik, to drži rimsko državo skupaj! Bogatašem po vseh naših podjarmljenih provincah – ljudem, ki jim je pohlep po zlatu večji od ljubezni do domovine – se moramo zahvaliti, da se rimska država ni že zdavnaj sesula.«

»Stoj, Pavel! To so nevarne misli! Če jih izrečeš na glas, lahko zabredeš v težave.«

»Saj sem že – in prav zato!« je vzkliknil Pavel razkačeno. »Bil sem tako neumen, da sem odkrito govoril v Germanikovi navzočnosti. Zato sem bil tudi, poprej legat, pregnan v Minoo in ponižan v centurija. Toda, pri bogovih, govoril sem golo resnico. Rimsko državo brani pred razpadom samo to, da ima po vseh pokrajinah bogatine, ki so pripravljene izdati svoje ljudstvo za denar. Te državniške modrosti nismo iznašli mi. Rim se je te zvijače naučil pri Aleksandru, ta pri Perzijcih, ti pa so jo svoje dni spet prevzeli od Egipčanov. Kupiš velikaše te ali one deželice – vse drugo pa dobiš zastonj.« Pavlu je žarel obraz od jeze, roke so se mu krčile in naravnost je pogledal Marcela:

»Rimsko junaštvo! Pljunem nanj! Z izdajo in pohlepom po zlatu se hrani. Ali je to pogum, če ščuvaš reveže med seboj, velikaši pa sede lepo v kotu in se prodajajo? Ta velika, ponosna rimska država!« Udaril je s pestjo po mizi. »Pljunem na rimsko cesarstvo!«

»Zelo nepremišljen si, Pavel,« ga je resno posvaril Marcel. »Zaradi takih besed lahko zgubiš glavo! Upam, da se ne spozabljaš tako pogosto.«

Pavel je vstal in si popravil pas.

»S teboj se nisem bal odkrite besede.«

»Zakaj pa misliš, da te ne bom naznanil?«

»Ker veruješ v pravo junaštvo – zato pa je treba imeti pogum.«

Marcel se mu je z nasmehom zahvalil.

»Čudno, Pavel, da preprosto ljudstvo ne vzame stvari v svoje roke,« je dejal zamišljeno.

»Pah! Kaj pa naj stori?« je prezirljivo odvrnil Pavel. »To je čreda brez pastirja. Vzemi za primer Jude. Včasih se ta ali oni gorečnež upre kaki hudi krivici, stopi na voz in napravi govor – in že ga spravijo.«

»Kdo? Bogatini?«

»Ne naravnost. Nas pokličejo, da opravimo umazano delo. Seveda, Rim ne more trpeti takih uporov. Toda bogatini in pohlepneži v provincah so tisti, ki jih zaduše v kali.«

»Prekleti podleži!« je vzkliknil Marcel.

»Da,« je potrdil Pavel pomirjeno. »Toda v Jeruzalemu boš doživel, da cenijo dobro vino in da se ga ne boje deliti z rimskimi legijami. S tem pa nas hočejo le naostriti proti drznim rodoljubom, kadar se ti spominjajo zgubljenega kraljestva.«

Se nadaljuje

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Slovenske razglednice

Jesenske barve, foto: Anamarija Peterkovič

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1710	DEL MESTA BUENOS AIRES	ANTIČNI MISLEC, RAZLAGALEC BOŽ. B.	PLOD BUKVE	NOSAN STANE	KOČEVSKO PODJETJE		PRIKLIUČTEV V POGON	ČASOVNA DOBA	JAVNI PRIKAZ ZNAJNJA SPRETNOSTI	LATINSKI VEZNIK	FRANC. TOV. AVTOMOBILOV
Z ROŽAMI OKRAŠEN						IZ CVETJA SPLETEN KOTLJE BREZ 'K'					
PREMOŽEN IN VPLIVNI SLOJ DRUŽBE											
UREJENO STANJE				KNJIGA ZEMLJEVIDOV PROF. NA TEOL. FAK.						21. ČRKA ABECEDE IVANA KOBILCA	
OBLAK GREGOR			NORV. GL. MESTO POGREBNI GOVOR					ŽELEZNIŠKA PROGA			
KRAJ NA HRVAškEM				JERNEJ POTOČNIK MESTO NA KRIMU				DEL TELESA PREDEL STAREGA KAMNIKA			
OCENA, OSEBNO OVREDNOTENJE						ŠPORN PAVEL BOLHE V BOHINJU				ŠPANIJA KOMENTATOR PRI NL (STANE)	
6. ČRKA ABECEDE		ZNAMKA AVTOMOB. OPOREKANJE				PETER USTINOV NASELJE PRI G. RADGONI		GORENJIC NADA ERNEST TOVORNIK			
STARODAVNO NASELJE V OBČINI LAŠKO											HUNSKI POGLAVAR
IGOR BREZ REPA				PREBIVALEC V DOLINI TRENTA							
AMERIŠKI MEDIJSKI KONCERN				ADAMIČ EVA KRAJ NA SP. ŠTAJERSK.			AVSTRJA MUZIKOLOG, DUH. ŠKULJ ...		NUŠA URBANČIČ KIS		
ZVOK BREZ ZAČETKA SLOV. ALP. KRAJ				HIDROELEKTRARNA PREBIVALCI RAETIE			LIRSKA PESNITEV KRAJ IRŠKE				
BOŽJA MATI MARIJA											SLOVENSKA REKA
ORANJE			NAPR. ZA ZAVIRANJE VRTHNA HIŠKA							KALJ PREBIVALEC ESTONIJE	
VATIKAN		MATERIN BRAT OZNAKA ZA SLOVENIJO					BESEDA KATERI V NAREČJU KRŠKO				
ZNANOST O LEPEM									OZNAKA ZA SLOVAŠKO ŽVEPLO		
AM. TAJNA SLUŽBA			JOD			KÖLN		SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA			

MALO ZA ŠALO

Stane je z ženo in sinom preživel dopust v Egiptu. Med drugim so obiskali tudi muzej, kjer so si ogledali mumije. Pod eno izmed mumij je bil napis: RAVX-1900.

- »Očka, kaj je to?«
- »Saj vidiš! Mrlič!«
- »Kaj pa pomeni ta napis spodaj?«
- »To je registrska številka avta, ki ga je povozil.«

Pride mož iz službe, pa ga žena vpraša: »Si že videl zmečkanih 5 €?«

- Mož odkima.
- »Si že videl zmečkanih 10 €?«
- Mož zopet odkima.
- »Si že videl zmečkanih 22.000 €?«
- Mož spet odkima.
- »Potem pa pojdi v garažo in jih boš videl.«

»Katerega smo danes?« vpraša policist svojega kolega.

- »Ne vem.«
- »Ali ne piše v časopisu?«
- »Ta je včerajšnji.«

Ura telesne vzgoje. Vsi učenci ležijo na hrbtu in vozijo kolo. Učitelj vpraša Jureta: »Jure, kaj pa je s teboj? Zakaj samo ležiš in nič ne delaš z nogami?«

- »Peljem se s kolesom po klancu navzdol.«

Policista sredi vročega poletja patrolirata po mestu. Vročina kar puhti iz asfalta in eden od njiju reče: »Prav želim si, da bi sedaj zapadlo vsaj pol metra snega!«

- »Si nor!« reče drugi. »Kdo bo pa kidal v taki vročini?«

»Najina zveza je bila že od začetka velik nesporezum!« je blondinka rekla svojemu fantu.

- »Komu to pripoveduješ?! Takrat, ko sva se spoznala, sem žvižgal taksistu, ne pa tebi!«

Policist ustavi duhovnika na kolesu in mu napiše kazen za vožnjo brez čelade.

Duhovnik protestira: »Veste, saj ne potrebujem čelade. Z mano je angel varuh, ki me varuje.«

Policist odvrne: »Potem boste pa plačali še 200 € kazni za vožnjo potnika na enosedeznem kolesu!«

REŠITEV KRIŽANKE št. 1709

1709	MURSKA SOBOTA	LETILO VEZNIK VEŠKA	JEKA NA SREDI	AVTI (Z. COL. ŠTAVNI)	NASA LUC	ŠKOFIJA BLAGONA ŠKOFIJA	AVAL BILU LUBILAKE	AVADRA BREZ GAJE	JAKOŠOVA ŽENA	ŠPANIJA	SLOVENSKI BOLAV
MARLEN ...	M	A	L	I	— PRAZNIK 21. ČRKA ABECEDE	Š	M	A	R	E	N
LEČKA VIL MARČIČ	S	L	O	M	Š	K	O	V	A	— POK. ŽEŠL. ŽIVONČNIK — STANO — VAVIČ	— POK. ŽEŠL. ŽIVONČNIK — STANO — VAVIČ
NASA LUC	E	T	A			G	R	O	H	A	R
PLATNI (VLEKNI)	P	L	E	Š	I	A	R	E	H		
EVROPSKA VARNOST	E	U	R			K	A	V	A	L	A
ORISLANI (Z. COL. ŽEŠL.)	N	J	I	V	A	Č		A		E	
ŠKOFIJA — BLAGONA V INDI	T	A	J			R	I	E	U		SLOVENSKA REKA
1. ČRKA ABECEDE	A		A	V		C		K	O	Č	E
SONE SVETLE	T	S		V	T		K	A	M	E	N
TOŠARNA ZAVIL (ZAVIRANJE)	E	T	A			A	B	O	N	E	N
LELA, KI SE SANDOVI NO DOPRA	V	R	N	I	L	A		C	L		A
ŽENSKO IME	H	E	D	V	I	K	A		A	L	B
NASA LUC	L	I				S	E	N	O		I
SAVITELJ (VARNOST)	P	I				O	M	L	E	T	A
NEŠKA (VARNOST)	I	C	E			A	I		O	M	A
SANDOVA DEJAVNA	K	A	R	A	N	T	A	N	I	J	A